

91/2015

**BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KER. ÖNKORMÁNYZAT
ALPOLGÁRMESTERE**

Készült a 2015. május 13. napján tartandó Képviselő-testületi ülésre.

Készítette: Dobrosiné Ladjánszki Tímea intézményi referens

Tárgy: Átfogó értékelés a Budapest Főváros XVI.
kerületi Önkormányzat 2014. évi
gyermekjóléti és gyermekvédelmi
feladatainak ellátásáról

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdésében foglalt önkormányzati kötelezettség a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról átfogó értékelés (1. sz. melléklet) készítése, a gyámhatóságokról valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 2. számú melléklete szerinti tartalommal (2. sz. melléklet).

Az értékelést – miután a Képviselő-testület megtárgyalta –, május 31-ig kell megküldeni Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatalának, aki az értékelés kézhezvételétől számított 30 napon belül javaslattal élhet az önkormányzat felé. Az Önkormányzat 60 napon belül megvizsgálja a javaslatot, majd állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja a Gyámhivatalt.

Tekintettel arra, hogy a Gyámhivatal a korábbi évek átfogó értékeléseit elfogadta, a 2014. évről szóló értékelés is a korábbiakhoz hasonló alapokra építve készült, a gyermekvédelemben érintett intézmények, irodák, szervezetek bevonásával. A Korm. rendelet 2013. január 1. napjától hatályba lépő szabályai alapján azonban a jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedésekre, illetve a gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó adatok az átfogó értékelésnek nem képezik a részét.

Az átfogó értékelés nagy mennyiségű adatot tartalmaz az ellátottakra, az igénybevételekre vonatkozóan. Ezen információk többsége a 2011., 2012. és 2013. évi adatokkal együtt jelenik meg a táblázatokban az összehasonlíthatóság érdekében.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a 2014. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló értékelést fogadja el!

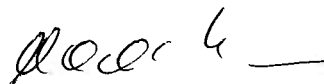
HATÁROZATI JAVASLAT:

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja az előterjesztés 1. számú mellékletét képező átfogó értékelést a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat 2014. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról.

A Képviselő-testület felkéri a Polgármestert, hogy az átfogó értékelést küldje meg Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatalának.

Határidő: 2015. május 31.
Felelős: Kovács Péter polgármester
(a döntés egyszerű szótöbbséget igényel)

Budapest, 2015. április 28.

Dr. Csomor Ervin
alpolgármester

Láttam:

Ancsin László
jegyző

Mellékletek:

1. sz. melléklet: Átfogó értékelés a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat 2014. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról
2. sz. melléklet: A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 2. sz. melléklete

Tárgyalásra illetékes Bizottság: **Köznevelési, Ifjúság- és Gyermekvédelmi Bizottság,**
Egészségügyi és Szociális Bizottság

**ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS A BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT
2014. ÉVI
GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL**

TARTALOMJEGYZÉK

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI	2
2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA.....	4
3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA	14
4. FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK MŰKÖDÉSÉT ENGEDÉLYEZŐ HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA.....	36
6. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA	38
7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI.....	40

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI

Budapest XVI. kerületének, a népesség megoszlására vonatkozó demográfiai mutatói az alábbiak.

1.sz. táblázat: A lakónépesség számának változása

Megnevezés		
Terület km ²		33,52
Lakónépesség (fő)	2006-ban	71 217
	2007-ben	71 444
	2008-ban	72 725
	2009-ben	72 767
	2010-ben	72 099
	2011-ben	72 283
	2012-ben	72 062
	2013-ban	72 516
	2014-ben	72 745
Laksűrűség (km ² /fő)	2006-ban	2 125
	2007-ben	2 131
	2008-ban	2 171
	2009-ben	2 170
	2010-ben	2 151
	2011-ben	2 156
	2012-ben	2 150
	2013-ban	2 163
	2014-ben	2 170

2. sz. táblázat: A település lakosainak korcsoport szerinti megoszlása

Életkor		Állandó népesség								
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0-4	0-1	665	651	1 397	637	528	621	625	590	610
	1-4	2 537	2 739	3 547	3 580	3 412	2 132	2 866	2831	2763
5-14		6 544	6 461	6 487	6 549	6 670	6 974	7 077	7355	7630
15-18		3 059	3 085	3 018	2 911	2 744	2 674	2 666	2598	2583
19-34		15 729	15 856	15 637	15 232	14 642	13 564	13 573	13180	12797
35-60		26 376	26 556	26 521	26 709	26 367	27 525	26 478	27658	27612
60-X		16853	15 626	16 563	16 990	16 690	18 473	18 654	17922	18373
Összesen		70686	70974	71 809	71971	71 053	71 963	71 939	72134	72368

3. sz. táblázat: A település 0-24 éves lakó népességének évenkénti megoszlása

Életkor	Lakó népesség 2012	Lakó népesség 2013	Lakó népesség 2014
0-1	630	601	610
1-4	2 944	2 929	2857
5-14	7 016	7 267	7578
15-18	2 645	2 594	2576
19-34	13 801	13 649	13 287
35-60	26 448	27 608	27 550
60-X	18 578	17 868	18 287
Összesen:	72 062	72 516	72 745

*Lakónépesség: A gyermekjóléti, gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak az állandó bejelentett lakhellyel rendelkezők száma, hanem a területben tartózkodók száma is fontos.

4. sz. táblázat: A település 0-24 éves lakó népességének évenkénti és nemenkénti megoszlása

Életkor	férfi	nő	összesen
0-1	322	288	610
1-2	305	342	647
2-3	359	383	742
3-4	405	342	747
4-5	385	336	721
5-6	406	425	831
6-7	437	423	860
7-8	398	386	784
8-9	391	448	839
9-10	406	391	797
10-11	366	356	722
11-12	345	370	715
12-13	346	348	694
13-14	335	330	665
14-15	343	328	671
15-16	332	287	619
16-17	345	284	629
17-18	331	298	629
18-19	359	340	699
19-20	318	347	665
20-21	397	375	772
21-22	349	429	778
22-23	434	388	822
23-24	424	426	850

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak a kiskorúak száma lényeges, hanem a 25 évesnél fiatalabb korosztályé is, a táblázat ezért tartalmazza ezen adatsorokat. Az adatok a potenciális igénybevevői kör nagyságának alapjául szolgálnak.

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA

2.1. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.), és Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat 35/2013. (XII. 16.) szociális rászorultság miatt megállapítható pénzbeli és természetbeni ellátásokról, valamint a gyermekek és fiatal felnőttek számára megállapítható pénzbeli támogatásokról szóló önkormányzati rendelete a határozta meg a 2014. évre nyújtott pénzbeli és természetbeni támogatásokat. A 35/2013. (XII.16.) önkormányzati rendeletet az 1/2015 (II.23.) a szociális és gyermekvédelmi települési támogatásokról szóló önkormányzati rendelet hatályon kívül helyezte.

A Gyvt. vonatkozó rendelkezései a 2014. évben január 1., január 15., március 15. és július 1. napjával változtak. A Gyvt. 2014. július 1. napjától hatályos szövege szerint:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

19. § (1)¹²⁵ A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

a)¹²⁶ a 151. § (5) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,

b)¹²⁷ a 20/A. §-ban meghatározott természetbeni támogatásnak,

c)¹²⁸ az e törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

(1a)¹²⁹ A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjául kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátásra jogosult, ha

a) a gyermek tartására köteles, és

b) nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

(2)¹³⁰ A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a)¹³¹ az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) a 140%-át,

aa) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy

ab) ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

ac)¹³² ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;

b)¹³³ az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130%-át az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

(3)¹³⁴ Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni. Ettől eltérni akkor lehet, ha a jövedelmi viszonyokban igazolható ok miatt tartós romlás vélelmezhető.

(4)¹³⁵ A (2) bekezdésben meghatározott összeg számításánál – a kérelem benyújtásának időpontjában – közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként (gondozó családként) kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

a) szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,

b) 20 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező gyermeket,

c) 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermeket,

d) 25 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermeket,

e) korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg és a fogyatékos gyermeket,

f)¹³⁶ az a)–e) pontokba nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

(5)¹³⁷ A (4) bekezdés alkalmazásában szülő alatt a családbafogadó gyámot kell érteni, ha a családbafogadó gyám a gyámsága alá helyezett gyermek tartására köteles.

(6)¹³⁸ A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a (4) bekezdésben meghatározott közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyontárára.

(7)¹³⁹ Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, vagy

b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszeresét

meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

(8)¹⁴⁰ A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítására irányuló kérelmet elutasítja, ha a (4) bekezdésben megjelölt személyek együttesen vagy külön-külön a (7) bekezdésben meghatározott értékű vagyonnal rendelkeznek.

(9)¹⁴¹ Nem állapítható meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, illetőleg a megállapított jogosultságot meg kell szüntetni, ha a gyermek tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott.

20. §¹⁴² (1) A feltételek fennállása esetén a gyámhatóság egy év időtartamra, de legfeljebb

a) a (2) bekezdés a) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 23. életévének betöltéséig,

b) a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 25. életévének betöltéséig megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.

(2) Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha

a) nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy

b) felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be, és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.

(3) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot, ideértve a 19. § (1a) bekezdés szerinti pénzbeli ellátásra való jogosultságot is, a gyámhatóság – hivatalból vagy kérelemre – felülvizsgálja, ha a megállapított jogosultság időtartama alatt a jogosultsági feltételekben változás következett be.

(4) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság

- a) megszűnik az (1) bekezdésben meghatározott időtartam leteltével,
- b) megszüntetésre kerül, ha
- ba) a (3) bekezdés szerinti felülvizsgálat azzal az eredménnyel zárul, hogy a jogosultsági feltételek nem állnak fenn, vagy
- bb) a gyermek gyermekvédelmi szakellátásba kerül.

20/A. §¹⁴³ (1) A települési önkormányzat jegyzője annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
  - b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel
- természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

(2) Az (1) bekezdés szerinti támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

20/B. §¹⁴⁴ (1)–(2)¹⁴⁵

(3)¹⁴⁶ A pénzbeli ellátás havi összege – gyermekenként – az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka.

(4)¹⁴⁷ A gyámhatóság annak a családbafogadó gyámként kirendelt hozzátartozónak, akinek pénzbeli ellátásra való jogosultsága

- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában – az augusztus hónapra járó pénzbeli ellátás összege mellett –,
  - b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában – a november hónapra járó pénzbeli ellátás összege mellett –
- pótlékot folyósít.

(5) A (4) bekezdés szerinti pótlék esetenkénti összege 2006. évben gyermekenként 7500 forint. A 2006. évet követően a pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.¹⁴⁸

(6)¹⁴⁹ Ha a pénzbeli ellátást jogerősen megállapították, az

- a) a kérelem benyújtásától esedékes azzal, hogy ha a kérelmet
  - aa) a tárgyhónap tizenötödikéig nyújtották be, a támogatás teljes összegét,
  - ab) a tárgyhónap tizenötödikét követően nyújtották be, a támogatás ötven százalékát;
  - b) a hivatalbóli eljárás megindulásának napjától esedékes azzal, hogy ha a hivatalbóli eljárás
  - ba) a tárgyhónap tizenötödikéig megindult, a támogatás teljes összegét,
  - bb) a tárgyhónap tizenötödikét követően indult meg, a támogatás ötven százalékát
- kell kifizetni.

(7)¹⁵⁰ Ha a pénzbeli ellátásra való jogosultság megszűnik, az a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés

- a) a tárgyhónap tizenötödikéig következik be, a támogatás ötven százalékát,
  - b) a tárgyhónap tizenötödikét követően következik be, a támogatás teljes összegét
- kell kifizetni.

Óvodáztatási támogatás

20/C. §¹⁵² (1) Az óvodáztatási támogatásra való jogosultság megállapításának célja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél korábbi életkorban történő rendszeres óvodába járásának elősegítése.

(2) A települési önkormányzat jegyzője az óvodáztatási támogatásra való jogosultságát – kérelmére – annak a szülőnek vagy családbafogadó gyámnak állapítja meg, akinek gyermeke

a) tekintetében a halmozottan hátrányos helyzet fennállását a jegyző a 67/A. § (3) bekezdésében foglaltak szerint megállapította, és

b)¹⁵³ legkésőbb annak az óvodai nevelési évnek a kezdetéig, amelyben az ötödik életévét betölti, megkezdje az óvodai nevelésben való tényleges részvételt és a kérelem benyújtását megelőző időszakban legalább két hónapon keresztül a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendeletben foglaltak szerint rendszeresen jár óvodába.

(3) Az óvodáztatási támogatás iránti kérelmet a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy a családbafogadó gyám legfeljebb annak az óvodai nevelési évnek a kezdetéig terjesztheti elő, amely évben a gyermek az ötödik életévét betölti.

(4) A települési önkormányzat jegyzője az óvodáztatási támogatást első alkalommal, ha az óvodáztatási támogatásra való jogosultság jogerős megállapítására

a) az előző év december 5-e és a tárgyév június 4-e között kerül sor, a tárgyév június hónapjában,

b) a tárgyév június 5-e és a tárgyév december 4-e között kerül sor, a tárgyév december hónapjában folyósítja.

(5) Az első alkalmat követően a települési önkormányzat jegyzője a gyermek óvodai nevelési jogviszonyának fennállásáig június és december hónapban további óvodáztatási támogatást folyósít a szülőnek vagy a családbafogadó gyámnak, ha

a) a gyermek továbbra is halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül, és

b) a szülő, a családbafogadó gyám a gyermeknek a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendelet szerinti rendszeres óvodába járásáról gondoskodik.

(6) Ha az óvodáztatási támogatás iránti kérelmet december 4-éig, illetve június 4-éig benyújtották és a támogatásra való jogosultság feltételei fennállnak, de a kérelem jogerős elbírálására december 4-éig, illetve június 4-éig nem kerül sor, a további óvodáztatási támogatás folyósításának (5) bekezdés szerinti időpontjában kell folyósítani az első alkalommal járó óvodáztatási támogatást. Ha a további óvodáztatási támogatás folyósításának feltételei is fennállnak, akkor az első alkalommal járó és a további óvodáztatási támogatást együtt kell folyósítani.

(7) Az óvodáztatási támogatásra való jogosultság a megszüntetését követően a (2) és (3) bekezdésben foglalt feltételek fennállása esetén ismételten megállapítható, azzal, hogy a rendszeres óvodába járást a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendeletben meghatározott időszak tekintetében kell vizsgálni. Ebben az esetben a jogosultat az (5) bekezdés szerinti további óvodáztatási támogatás illeti meg.

(8) A támogatás összege gyermekenként első alkalommal húszezer forint, ezt követően esetenként és gyermekenként tízezer forint.

(9) A települési önkormányzat rendeletben előírhatja, hogy első alkalommal az óvodáztatási támogatást természetbeni formában kell biztosítani.

A fenti két ellátási forma nem helyi sajátosság, a törvény rendelkezéseihez kapcsolódik a megállapításuk. Az óvodáztatási támogatás 2009-ben jelentkezett új ellátásként, a 2010. évben a területben egy, 2011. évben pedig három, 2012-ben, 2013-ban és 2014. évben négy gyermek részesült támogatásban.

2.2. ÖNKÉNT VÁLLALT ELLÁTÁSOK

Ikerszülési támogatás

A Rendelet szerint:

„10. §(1) Ikerszülési támogatást kell folyósítani annak a szülőnek, akinek iker gyermekei születtek.

(2) Az ikerszülési támogatást a gyermekek egy éves koráig lehet igényelni.

(3) A támogatás összege gyermekenként egyszeri 50.000,- Ft, mely különös méltánylás esetén, fokozott ápolást igénylő gyermek esetében családonként egyszeri 50.000,- Ft-tal kiegészíthető, az Egészségügyi és Szociális Bizottság javaslata alapján.”

A támogatás 2007. január 1-jétől új ellátási formaként került bevezetésre, önként vállalt feladatként. Célja ikerszülés esetén a család anyagi terheinek enyhítése, mivel ikrek születése esetén mind a tennivalók, mind az anyagi kiadások többszörösen jelentkeznek. Az ellátást a 2012. évben 11 család, 2013-ban 14 család, 2014-ben pedig 12 család vette igénybe.

Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek kiemelt támogatása

A Rendelet szerint:

„11. §(1) Ha a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos, és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (továbbiakban: nyugdíjminimum) 200 %-át, a családban nevelkedő gyermekek után havonta gyermekenként a nyugdíjminimum 30 %-át kell támogatásként a szülő részére folyósítani.

(2) Amennyiben a családban nevelkedő gyermek(ek) súlyosan fogyatékos(ak) vagy tartósan beteg(ek), és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át, súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg gyermekenként havonta a nyugdíjminimum 30 %-át kell támogatásként a törvényes képviselő részére folyósítani.”

A támogatást az önkormányzat önként vállalt feladatként nyújtja, előnyben részesítve ezáltal a rossz szociális helyzetben lévő családok közül azokat, ahol a gyermek súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg, vagy a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos.

Táborozási hozzájárulás

A Rendelet szerint:

„12. §(1) Az a gyermek, aki táborozás résztvevője és családjában az egy főre jutó havi jövedelem a nyugdíjminimum 150 %-át nem haladja meg, évente egy alkalommal táborozási hozzájárulásban részesíthető.

(2) A hozzájárulás összege a táborozás költségeinek fele, méltányosságból elérheti annak teljes összegét, de nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 100 %-át.

(3) Táborozási hozzájárulás kizárólag belföldi táborozás céljára nyújtható.”

A táborozási hozzájárulás esetében többnyire az oktatási intézményekkel áll kapcsolatban a Szociális Iroda, hisz ők szervezik a különféle erdei iskolákat, nyári táborokat, szabadidős elfoglaltságokat. Feltétlenül szükséges ez az ellátási forma, mivel sok családnak – anyagi helyzete miatt – nincs lehetősége nyaralni, így ezek a táborok jelentik a gyermek részére az egyetlen üdülési lehetőséget. Évente egy alkalommal kérhető belföldi táborra.

Nagycsaládosok tankönyv támogatása

A Rendelet szerint:

„13. §(1) Az 9. § (2) bekezdésében meghatározott fiatal felnőttet tanévenként egyszer tankönyvtámogatás illeti meg, amennyiben nagycsaládban él, és felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán első diploma megszerzéséért tanulmányokat folytat.

(2) A tankönyvtámogatás összege tanulónként a nyugdíjminimum 70 %-a.”

A nagycsaládosok tankönyvtámogatására azon a fiatal felnőttek jogosultak, akik nagycsaládban élnek, nappali tagozaton felsőfokú iskolai tanulmányokat folytatnak, és első diplomájukat szerzik. Összege a nyugdíjminimumhoz kötött. E támogatási forma nagy segítséget jelent a családoknak, hisz a felsőoktatási beiskolázás jelentős kiadásokkal jár.

5. sz. táblázat: Gyermekvédelmi támogatások

Megnevezés			Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény		
			2012	2013	2014
Előző év dec. 31-én támogatásban részesülők száma			675	662	653
Tárgyév folyamán	megállapított	ellátások száma	668	653	535
	megszűnt		686	662	656
Tárgyév dec. 31-én támogatásban részesülők		száma	657	653	532
Támogatást kérő személyek			697	626	533
Elutasított személyek			29	14	26
Támogatásra felhasznált összeg (e Ft, kerekítve)			8029	7470	6790

Mint hogy e támogatások feltételrendszerét a Gyvt. konkrétan szabályozza, a kérelmek elutasításának indoka a jogszabályban meghatározott feltételek hiánya.

6. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesített gyermekek és fiatal felnőttek száma kor szerint

	0-6	7-14	15-18	19- *	Összes
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény					
gyermekek száma/ 2009	143	208	81	22	454
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	6	14	4	1	25
gyermekek száma/ 2010	178	282	103	21	584
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	5	15	5	0	25
gyermekek száma/ 2011	204	329	110	32	675
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	6	17	4	1	28
gyermekek száma/ 2012	194	323	105	35	657
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	6	17	6	2	31

Gyermekek száma/2013	209	298	114	32	653
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	7	12	4	0	23
Gyermekek száma/2014	174	254	82	22	532
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	9	14	6	-	29

(* 25. életévét még nem töltötte be.)

7. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma 2013-ben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	163	112	55	27	3	365
Ebből: egyedül álló szülő	48	37	9	0	0	94

8. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma 2014-ben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	150	100	41	17	2	310
Ebből: egyedül álló szülő	94	50	10	6	-	160

A tárgyév decemberében rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma csökkenést mutat.

9. sz. táblázat: Tárgyévben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg (E Ft, kerekítve)
Táborozási hozzájárulás	94	1 248
Tankönyvtámogatás	30	599
Ikerszülési támogatás	12	1 250

A 9. sz. táblázatban összefoglalt támogatási formákat az önkormányzat önként vállalt feladatként, saját forrásból nyújtja.

10. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán ellátásban részesítettek egy főre jutó családi jövedelme a jogosultság megállapításakor

Megnevezés	Egy főre jutó jövedelem								
	Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének felét nem éri el			Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének fele, illetve annál több, de nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegét			Az öregségi nyugdíj legkisebb összegét eléri, illetve meghaladja		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	104	77	63	294	303	257	259	273	212

A támogatottak körében a legjellemzőbb jövedelmi sáv az öregségi nyugdíj legkisebb összegének fele és az öregségi nyugdíj legkisebb összege közötti egy főre jutó jövedelem. (14.250.- Ft/fő és 28.500.- Ft/fő között).

Ez nagyarányú szegénységet mutat az érintett családokban. Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének felét el nem érő egy főre jutó jövedelem azért nem jellemző, mert ha egy család bevétele csak transzferjövedelmekből áll, akkor ezek összege ennél magasabb, ezért az öregségi nyugdíj legkisebb összegének felét el nem érő egy főre jutó jövedelem gyakorlatilag azt jelenti, hogy a család nem jutott még hozzá a transzferjövedelmekhez sem.

2.3. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN NEM SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

Egyéb, nem a gyermekvédelmi törvényben szabályozott ellátások a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.), alapján nyújthatóak. E jogszabály nem kifejezetten gyermekek számára nyújt ellátást, de bizonyos esetekben kedvezményeket biztosít a gyermekekre tekintettel. Ezek az alábbiak:

Ápolási díj

40. §²³¹ Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

41. §²³² (1)²³³ Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont], ha állandó és tartós gondozásra szoruló

- a) súlyosan fogyatékos, vagy
- b) tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi.

Közgyógyellátás

49. §²⁸⁰ (1) A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

50. § (1) Alanyi jogcímen jogosult közgyógyellátásra

- a) az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú;

A fent leírt két ellátás megállapítására 2013. január 1-től a Kormányhivatal jogosult.

Az önkormányzat külön rendeletben, pályázati jelleggel nyújt fűtési támogatást, a téli hónapokban. Az támogatásra jogosultak lehetnek a (nyugdíjasok mellett,) a nagycsaládosok is.

2.4. GYERMEKÉTKEZTETÉS MEGOLDÁSÁNAK MÓDJAI, KEDVEZMÉNYEI

A gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde) esetében étkezési és egyéb térítési díjakat a szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet szabályozta a 2014. évben az alábbiak szerint:

A 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet 3. számú melléklete:

Bölcsődei ellátás és szolgáltatások személyi térítési díjai

	A	B
1.	Személyi térítési díj	
2.	Gyermekekétkeztetés és gondozás	793.-Ft /fő/nap
3.	Gyermekekétkeztetés kedvezmények esetén (50%) normatív	315.-Ft /fő/nap
4.	Nyújtott nyitva tartás esetén vacsora	198.-Ft/fő/nap
5.	Nyújtott nyitva tartás	1 080. Ft/óra
6.	Időszakos gyermekfelügyelet	300.- Ft/óra
7.	Baba-mama muzsika	500 Ft/alkalom
8.	Játszóház	400 Ft/alkalom
9.	Száraz só terápia	500 Ft/alkalom
10.	Játékos gyermek torna	300 Ft/ alkalom
11.	Otthoni gyermekgondozás	a) az első gyermek után a fizetésre kötelezett nettó jövedelmének 10%-a b) minden további gyermek után az a) pontban meghatározott összeg 20%-a
12.	Fejlesztővizsgálat, tanácsadás	3 000 Ft / alkalom
13.	Egyéni komplex fejlesztés	3 000 Ft / alkalom
14.	Kiscsoportos komplex képességfejlesztés	8 000 Ft / 4 alkalom
15.	Komplex, játékos baba-mama foglalkozás	8 000 Ft / 4 alkalom
16.	Vendégétkezés – gyermek	560 Ft / adag
17.	Vendégétkezés – felnőtt	680 Ft / adag

A személyi térítési díj mérséklésének lehetősége:

„8. § (6) Ha a bölcsődei ellátás kapcsán igénybe vett gyermekétkeztetésért fizetendő személyi térítési díj megfizetése a kötelezett és családja megélhetését, létfenntartását veszélyezteti, a veszélyeztetettség mértékétől függően – az intézményvezető véleményének kikérése mellett – a Polgármester a személyi térítési díj összegét – különösen két bölcsődei ellátott gyermek esetén – annak legfeljebb 50 %-áig csökkentheti.”

A nevelési-oktatási intézményekben az étkezési térítési díjat 2014-ben, A Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat által fenntartott köznevelési intézményekben (óvodákban), valamint a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat által működtetett köznevelési intézményekben (iskolákban) alkalmazandó étkezési térítési díjakról szóló 39/2012. (XII. 10.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 3/2014 (II.17.) önkormányzati rendelete tartalmazta, az alábbiak szerint:

Az étkezési térítési díj

2. § *A Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat által fenntartott, illetve működtetett köznevelési intézményekben az intézményi térítési díj megegyezik a szolgáltatók által szerződésben biztosított nyersanyagár ÁFA-val növelt összegével. A személyi térítési díj az intézménytípustól függően az alábbiak szerint kerül megállapításra:*

		Február 1-jétől
a)	Óvodai ellátás	
	napi háromszori étkezés	361.- Ft
	napi kétszeri étkezés	313.- Ft
	csak ebéd	264.- Ft
b)	Általános iskolai ellátás	
	napi háromszori étkezés	465.- Ft
	csak ebéd	308.- Ft
c)	Szerb Antal Gimnázium	
	Ebéd	343.- Ft

Az igénybe vehető kedvezmények a nevelési-oktatási intézmények esetében a törvény által biztosítottak.

11. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat- 2014. évi elszámolás

Intézménytípus	100 %-os kedvezmény igénybevételének	50 %-os kedvezmény igénybevételének
	Kedvezményben részesülők száma	Kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	7	48
Óvoda	115	486
Ált.Iskola	289	877
Gimnázium, Szakiskola, szakközépiskola	3	67
összesen	414	1478

3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA

3.1. A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, MŰKÖDÉSÉNEK TAPASZTALATAI

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 39-40. §-a szabályozza a gyermekjóléti szolgáltatást és a Gyermekjóléti központ feladatait. A 2014. december 31-én hatályos szöveg szerint:

Gyermekjóléti szolgáltatás

39. § (1)²³⁹ A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

(2)²⁴⁰ A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,

b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,

c)²⁴¹ a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint számára a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutás szervezése,

d) a szabadidős programok szervezése,

e) a hivatalos ügyek intézésének segítése.

(3)²⁴² A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,

b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,

c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,

d)²⁴³ tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

(4)²⁴⁴ A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

a)²⁴⁵ a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: családgondozás) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,

b) a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,

c)²⁴⁶ kezdeményezni

ca) egyéb gyermekjóléti alapellátások igénybevételét,

cb) szociális alapszolgáltatások, különösen a családsegítés igénybevételét,

cc) egészségügyi ellátások igénybevételét,

cd) pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét, vagy

ce)²⁴⁷ a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét.

d)²⁴⁸ javaslat készítése a veszélyeztetettség mértékének megfelelően

da) a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására,

db) a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására,

dc) a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására.

(5)²⁴⁹ A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében

a) a családgondozás biztosítása – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,

b)²⁵⁰ utógondozás biztosítása – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez.

Gyermekjóléti szolgálat

40. § (1)²⁵¹ A települési önkormányzat a 39. §-ban meghatározott gyermekjóléti szolgáltatás feladatait önálló intézményként, illetve családsegítő szolgálat, vagy a 96. § (4)–(5) bekezdései szerinti egészségügyi vagy nevelési-oktatási intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységként, illetve a külön jogszabályban meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy foglalkoztatásával biztosítja (a továbbiakban együtt: gyermekjóléti szolgálat).

(2)²⁵² A gyermekjóléti szolgálat – összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal – szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 39. §-ban foglaltakon túl

a) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,

b) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,

c)²⁵³ elkészíti a védelembe vett gyermek gondozási-nevelési tervét, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv),

d)²⁵⁴ szervezi a – legalább három helyettes szülőt foglalkoztató – helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,

e) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,

f) felkérésre környezettanulmányt készít,

g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,

h)²⁵⁵

i)²⁵⁶ biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,

j)²⁵⁷ részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,

k)²⁵⁸ nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

(3)²⁵⁹ Gyermekjóléti központnak minősül az az önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működő gyermekjóléti szolgálat, amely az általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt. Így

a) utcai és lakótelepi szociális munkát,

b) kapcsolattartási ügyeletet,

c) kórházi szociális munkát,

d) készenléti szolgálatot

biztosít.

(4)²⁶⁰

(5)²⁶¹ Gyermekjóléti szolgálatot, gyermekjóléti központot egyházi fenntartó és nem állami fenntartó is működtethet.

A Gyermekjóléti Központ 2014. évben is integrált intézményként a Napraforgó Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat keretein belül működött, ellátva azon feladatokat, amelyeket a Gyermekvédelmi törvény hatáskörébe utal:

- tanácsadás, illetve pszichológushoz és jogászhoz vagy egyéb szakemberhez való közvetítés, továbbá szolgáltatások nyújtása
- családgondozás
- adományok (babaruha, takarók, babakocsi stb.)
- egyéb ügyintézés
- prevenció
- szervezés (szakmaközi megbeszélések, éves tanácskozás)

3.1.1. ALAPELLÁTÁS

12. sz. táblázat: Gyermekjóléti szolgáltatásban részesülő gyermekek száma

Ellátás megnevezése		Gyermekek száma			
		2011	2012	2013	2014
Gyermekjóléti szolgáltatásban részesült		376	331	576	364
ebből	szakellátott	33	48	29	52
	alapellátás keretében családgondozásban részesült	268	176	525	284

A gyermekek veszélyeztetettségének okai:

A problémák nagy részét az alábbi problématípusok adják:

- anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő stb.)
- családi konfliktus (szülők egymás közti, szülők-gyermek közti)
- gyermeknevelési
- magatartás- és teljesítményzavar

További problémátípusok, melyek *sorrendje az előfordulás gyakoriságát is tükrözik*:

- * *magatartászavar, teljesítményzavar*
- * *szülők vagy a család életvitele*
- * *gyermeknevelési*
- * *anyagi, megélhetési probléma*
- * *szülői elhanyagolás*
- * *szenvedélybetegségek*
- * *gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség, illetve szenvedélybetegségek*
- * *családon belüli bántalmazás*
- * *fogyatékoság*

Az esetek zömében több problémátípus is előfordul egy családnál, néha az egyik következménye a másiknak. A Gyermekjóléti Központhoz forduló, vagy hozzájuk küldött gyermekek, családok esetében a családgondozók általában komplex probléma halmazzal szembesülnek, a fő veszélyeztetettségi tényező az aktuálisan legsúlyosabbnak számító, amelyik a segítő munka fókuszában kell, hogy álljon.

A jelzőrendszer összesen 180 jelzést küldött a Központ felé. Ebből 59-et a közoktatási intézmények, 37-et védőnők, és egyéb egészségügyi szolgáltatók, 32-öt az önkormányzat, a gyámhivatal, 31-et az átmeneti gondozást biztosítók, 16-ot a rendőrség, 3 esetben állampolgár jelzett.

2014-ban keletkezett 283 új esetből 129 a jelzőrendszeren keresztül jutott a Gyermekjóléti Központ tudomására.

Leggyakrabban a gyermek magatartási vagy teljesítmény problémái miatt keresik meg a Központot. Ennek háttérében gyakoriak a családi konfliktusok, gyermeknevelési problémák. Nagy számban érkeznek a szülők életvitele miatt veszélyeztetett gyermekek, ezek háttérében szenvedélybetegségek, elhanyagolás, és növekvő számban válási konfliktusok állnak. A válásos esetek továbbra is nehéz feladat elé állítják a családgondozókat, egy-egy eset nagyon komoly munkát és érzelmi megterhelést jelent a családgondozó számára, miközben a gyermek sorsán érdemben igazán keveset tud segíteni. Ezekben az esetekben „szinte mindent” az intézménytől várnak el a szülők (mit kell pl. a gyermeknek magával vinnie a láthatásra stb.).

Jelentős az anyagi, megélhetési probléma miatt veszélyeztetett gyermekek száma is.

Igen megnőtt az elmúlt évben, illetve az utóbbi hónapokban a családi konzultációkra az igény, amelyek egy része a párok konfliktusmegoldásában próbál segíteni, míg másik részben gyermekneveléssel kapcsolatos problémák közös átbeszélésére, megoldására kerül sor.

A Családsegítő Szolgálattal igen jó az együttműködése a Központnak, a klienseknek is egyszerűbb, hogy „házon belül” intézhetik az ilyen jellegű ügyeiket is, mint pl. az adósságkezelést.

3.1.2. CSALÁDJUKBÓL KIEMELT GYERMEKEK SZÜLEINEK GONDOZÁSA:

Az év során 9 gyermek került be a szakellátásba. Az okok között szerepelnek súlyos kamaszkori devianciák, melyek a család problémakezelésben való tehetetlenségével együttesen vezetett a szakellátáshoz. Egy gyermeket a szülői felügyelet hiánya miatt kellett ideiglenes elhelyezéssel biztonságba helyezni, ez a kisfiú rövid idő után haza kerülhetett, a családgondozó védelembe vétel mellett gondozta a családot tovább.

Az okok között szerepelt olyan is, mellyel eddigi működése során még nem találkozott a Központ, mi szerint az új házastárs a régi házasságból származó gyermeket teljes mértékben elutasította, ezért a vér szerinti szülő kérte a gyermek szakellátásba vételét. A rokonságon belül nem volt alkalmas személy a gyermek családba fogadására, ezért nevelésbe vételre került sor. A négy éves gyermek jelenleg nevelőszülőknél nevelkedik.

Egy ikerpár családon belüli bántalmazás miatt került szakellátásba. Kórház jelezte az egyik két éves gyermek kórházi felvételét, fizikai bántalmazásra utaló nyomokkal. A Gyermekjóléti Központ ismerve az előzményeket, illetve tekintettel a gyermekek korára, azonnal kérte az ikrek családból történő kiemelését.

Egyik kamasz lány szakellátásba kerülése után derült ki, hogy deviáns magatartása mögött évek óta tartó szexuális bántalmazás húzódik apja részéről.

3.1.3. A JELZŐRENDSZER TAGJAIVAL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS TAPASZTALATAI

A jelzőrendszer tagjaival az alábbi fórumok alkalmával került kapcsolatba a Központ az elmúlt év során:

- *SZAKMAKÖZI MEGBESZÉLÉSEK:*

2014-ben az alábbi intézményekkel szervezett szakmaközi megbeszélést az intézmény:

- Védőnői Szolgálat (két alkalommal)
- Iskolák (két alkalommal)
- Óvodák (két alkalommal)

A szakmaközi megbeszélések egyik legfontosabb témája volt az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósága gondozásában megjelent módszertani útmutató megismertetése a gyermekbántalmazás felismerésére és megszüntetésére. Ennek az anyagnak a fő célja, hogy a jelzőrendszeri tagok egységesen járjanak el a gyermekbántalmazással kapcsolatos ügyekben.

A jelzőrendszerrel való együttműködés jónak mondható, a családgondozók és az intézmények között megfelelő a kapcsolat. A Központ családgondozói közvetlen és jó szakmai kapcsolatban vannak a hatóság munkatársaival, többször kerül sor akár telefonos, akár személyes egyeztetésre egy-egy tárgyalás előtt, vagy azt követően.

- *ÉVES TANÁCSKOZÁS*

A 2013. évre vonatkozó (2014-ben megtartott) Éves Tanácskozás az előző évhez hasonlóan került megrendezésre.

A 2014-as évben elfogadott javaslatok az alábbiak voltak:

- 1./ Írásos tájékoztató anyag készítése a jelző rendszer tagjai számára, amely az iskolák gyermekvédelmi feladatait foglalja magában.
- 2./ Igény esetén, a fenti témában személyes tájékoztatás az iskolaigazgatók részére.
- 3./ A Napraforgó Gyermekjóléti Központ függőségek témakörében a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal együttműködve 10 alkalmas programsorozatot szervez kerületi pedagógusok és szülők számára.

A javaslatok mindegyikét sikerült megvalósítani. Az írásos tájékoztató anyag a jelzőrendszeri tagok részére elkészült, azt személyesen is bemutatta és eljuttatta Gáspár Józsefné az

iskolaigazgatóknak. Két iskolában külön igény merült fel a tantestület további tájékoztatására, a Sashalmi Tanodában, és a Centenárium Általános Iskolában. A kérésnek eleget téve, Gáspár Józsefné tartotta meg a tantestületekben a tájékoztatást.

Elindult a Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal közös szervezésben a tervezett előadássorozatot, a 2014-es évben három előadásra került sor a különböző függőségek témakörében a központnál. A program folytatódik a 2015-ös évben is.

• *ESETMEGBESZÉLÉS, ESETKONFERENCIA*

A tárgyévben nyolc család esetében került megszervezésre esetkonferencia a Központban. Ezen túlmenően hat alkalommal külső helyszínen is részt vettek a családgondozók esetmegbeszélésen, mely más gyermekjóléti központnál, vagy a kliens gyermek iskolájában került megszervezésre. Egy alkalommal az intézményvezető, a központ szakmai vezetője és a családgondozó közösen vettek részt egy kerületi iskolában rendezett esetmegbeszélésen.

Az esetkonferenciák célja az adott gyermekkel foglalkozó, különböző szakmák képviselői és a család közti információcsere, és közös gondolkodás az adott probléma minél hatékonyabb megoldása érdekében. Többnyire olyan esetben kerül sor a megrendezésére, ha a gyermek veszélyeztetettsége olyan mértékben megnő, mely szükségessé teszi az azonnali beavatkozást, vagy az eset kapcsán több szakma képviselői érintettek, így a megfelelő cselekvési mód egyeztetése, a munkamegosztás összehangolása elengedhetetlen a hatékonysághoz.

3.1.4. *PREVENTÍV PROGRAMOK*

• *ISKOLAI SZOCIÁLIS MUNKA*

A Napraforgó Gyermekjóléti Központ két iskolában szervez iskolai játéklubot: a Móra Ferenc Általános Iskolában és a Szent-Györgyi Albert Általános Iskolában. A játéklub nagyszerű lehetőségeket nyújt abban, hogy kötetlen keretek között személyes kapcsolatba kerüljenek a gyerekekkel, és így más szempontból lássanak rá hétköznapi életükre, problémáikra.

Az iskolák felé kétféle prevenciós programmal is bővültek a szolgáltatásaik: szociális kompetencia fejlesztés és filmrészletek alapján levezetett tematikus beszélgetések tartásával.

A szociális kompetencia fejlesztés keretében különböző évfolyamokon, tréningyszerűen, 8 alkalmas blokkokban, iskolai helyszínen fejlesztik a gyerekek szociális készségeit, melyek nélkülözhetetlenek a közösségben való együttlétéhez, a konfliktusok kezeléséhez, a sikeres közös munkavégzéshez. A foglalkozások megtervezett, elsősorban élménypedagógiai alapú játékokból, és azok megbeszéléséből állnak.

Magasabb évfolyamokon, a 7. és 8. osztályosok számára kínálnak szintén 8 alkalmas blokkokban, filmrészletek kapcsán tematikus beszélgetéseket. Cél, hogy a gyerekek tudatosabbá váljanak az őket érintő, és a kamaszkor megkerülhetetlen érési folyamataihoz kapcsolódó érzésekkel, történésekkel kapcsolatban. Cél, hogy a közös gondolkodás nyomán nagyobb biztonságérzet alakuljon ki mindazzal kapcsolatban, ami bennük zajlik, és ami a környezetükben tapasztalható.

Helyszín	Szakmai tevékenység száma (prevenciós alkalom)	Szolgáltatásban részesült gyermekek száma (halmozott)
Móra Ferenc Általános Iskola	24	460

Centenárium Általános Iskola	14	275
Batthyány Ilona Általános Iskola	15	386
Összesen:	53	1121

• *MEGELŐZŐ SZOLGÁLTATÁSOK*

Mama-Baba klub:

A Mama-baba klub (mai formájában) 18. éve működik intézményben. Az anyák és gyermekeik szerda délelőttjeiket tölthetik el 9,30-11,30-ig barátságos, gyermekzsivajtól hangos környezetben. A kismamák tapasztalatot cserélnek, míg gyermekeik együtt játszanak. Ezek az alkalmak a szülők visszajelzései szerint nagyban elősegítik a gyermekek beilleszkedését a bölcsődébe, illetve óvodába. Az anyák hasznos tanácsokat kapnak a klubot vezető szakemberektől a gyermekneveléssel kapcsolatban. A klubban rendszeresen megünneplik a Mikulást és a Karácsonyt. Igyekeznek bekapcsolni a klub életébe olyan édesanyákat is, akik számára új gyermeknevelési mintákat, szocializációs lehetőséget is jelentenek az előadások, és a klub közösségébe való bekapcsolódás. A klub működése szép példája a két szakmai egység, a gyermekjóléti központ és a családsegítő szolgálat együttműködésének, hiszen a klub felelősök között mind a két szakmai egység család gondozói megtalálhatóak.

2014-ben 37 gyerek és 25 szülő fordult meg itt, a forgalmi adat: 169 fő. Összesen 32 alkalommal rendezték meg a foglalkozásokat.

Szünidei Napraforgós Napok:

A 13. éve működő program a nyári szünidőben biztosít a 7-14 éves korú gyerekeknek színes szabadidős elfoglaltságot. Az elmúlt évben is két egymást követő héten szervezték meg a Napraforgós Napokat, rögtön a szünidő első két hetében. Egy-egy alkalomra átlagosan 37 gyermek ment el. Olyan programokat válogattak össze, ami egyszerre szórakoztató és bővíti a gyermekek ismereteit is. Jártak a Fővárosi Állatkertben, múzeumpedagógiai foglalkozásokon vettek részt a Nemzeti Múzeumban és a Néprajzi Múzeumban, hajóval kirándultak a Dunán, meglátogatták a NOÉ állatmenhelyet. Hagyományörző programon vettek részt a kerületi Sarkad udvarban, kirándultak, és libegöztek a János hegyen, a hűvösvölgyi médiaközpontban pedig interaktív foglalkozáson vettek részt. A Szünidei Napraforgós Napokat meglátogatták a kerület cserkészei és játékos vetélkedőt szerveztek, illetve bemutakoztak az Artistaképző diákjai is.

Programsorozat nagymértékben tehermentesítette a szülőket, akik munkájuk mellett nehezen tudták volna biztosítani a gyerekek felügyeletét.

A 10 napos programon összesen 376 (halmozott) kerületi gyermek vett részt. A cél, mely minden évben meg is valósul, olyan gyermekek elérése is, akik számára a család anyagi vagy kulturális okokból nem tud programokat kínálni a nyári szünidő alatt.

A családsegítő munkatársai és a gyermekjóléti központ család gondozói közösen vettek részt a napraforgós Napok megszervezésében, kivitelezésében.

Gázoló Kalandklub és Tábor:

A Gázoló kirándulóklub 13 éve kezdte el működését.

A klub eddigi gyakorlatához híven igyekeztek minden hónapban szervezni kirándulást, többnyire a hónap utolsó szombatján. A program a kerületben lakó 10 és 18 év közötti fiatalok számára kínál hasznos szabadidő eltöltési lehetőséget. Az átlagban 15 km-es, egynapos túrákon a tavalyi évben 118 fő (halmozott adat) vett részt.

A kirándulások célja, hogy a fiatalok a természet adta körülmények között segítő szakemberek irányításával megismerjék önmagukat, társaikat, valamint az őket körülvevő környezetet és a régi, alapvető értékek (mint pl. barátság, kitartás, összetartás) újrafelfedezésével a társadalom értékes, fejlett érzelmi intelligenciával bíró tagjaivá tudjanak válni. A kezdeményezés az elsődleges prevenció jegyében igyekszik „kiszakítani” a fiatalokat a számítógép, a virtuális világ és az esetlegesen felmerülő devianciák bűvköréből.

Szintén hagyomány, hogy a Gázoló Kalandklub nyári tábort szervez. A tábor hétfőtől péntekig tartott 15 fő gyermek részvételével, helyszín a Balaton felvidék volt.

Az idei tábor kerettémája „Testi és lelki egészségünk” volt, mely köré több játék, feladat, csoportos beszélgetés épült. Egész napos túra keretében felkeresték az „Ingó-követ”, ismerkedtek a Balaton-felvidéki falvak sajátos hangulatával. Szerepelt a programok között a szigligeti vár meglátogatása, egy másik nap pedig balatoni fürdőzés, strandjátékok. Utolsó este éjszakai falujárásra indultak a táborozók. A tábor önellátó módon szerveződik, a résztvevők vásárolnak és főznek magukra.

A tábor egyik célja, a fiatalítás volt, így igyekeztek a szervezők a 10-14 éves korosztályt megcélózni. Az állandó klubtagság az évek során ugyanis kicsit „kiöregedett”, vannak 17-18 éves tagjaink is. Így most a tinik alkották a csoport túlnyomó részét, akik részben klienskörből, részben a Szünidei Napraforgós Napok résztvevői köréből kerültek ki.

• Erzsébet tábor

A Központban gondozott gyermekek között sokan vannak, akik nem jutnak el nyaralni. Így örömmel fogadta az intézmény a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány „Mesés nyár vár ránk!” családsegítő és/vagy gyermekjóléti szolgáltatásban, valamint átmeneti gondozásban részesülő gyermekek részére kiírt, egy hetes balatoni nyaralási lehetőségét.

A felhívásra sikerrel pályáztak, így 20 fős gyerekcsoportot kísérhetett három családgondozó, 2014. augusztus 24 és 29 között, Fonyód-ligetre.

A tábor, szülők által fizetett önköltsége 1000 Ft volt. Az útiköltséget a XVI. Kerületi Önkormányzat finanszírozta.

A csoportban 5 lány és 15 fiú volt. A pályázati kiírás feltételeként a 8-tól 14 éves korú résztvevők kerültek a csoportba, köztük 4 védelembe vett és 5 fogyatékkal élő gyermek.

Négy családból egyszerre több testvér is tudott így együtt nyaralni.

A táborban töltött idő alatt rengeteg sporteseményen (foci bajnokság, atlétikai verseny, ping-pong bajnokság) vehettek részt a gyerekek. Lehetőséget kaptak a vízi kalandpark, kötélpálya, biciklis akadálypálya kipróbálására és a kis csapat az éjszakai bátorság próbán a több mint hatvan indulóból harmadik helyezést ért el!

Bár az idő nem volt túl meleg, azért a balatoni fürdözések sem maradhattak el!

A közösen eltöltött idő, a vége hosszát nem érő társasjáték partik alatt észrevétlenül kötődtek új barátságok. Játszva nyílt lehetőség egy - egy bensőséges beszélgetésre, bizalmi kapcsolat kiépítésére a gyerekekkel, ami a gondozási tevékenység hatékonyságát erősíti.

A nyaralást követően a gyermekek és a szülők is arról számoltak be, hogy a gyermekek számára életre szóló élményt nyújtott ez az egy hét. Volt, aki életében először járt a Balatonnál, volt, aki úgy fogalmazott élete legjobb tábora volt!

• Társasjáték klub

Az Erzsébet táborban részt vevő gyerekekben és családgondozókban fogalmazódott meg az igény a kialakult barátságok fenntartására, ápolására. Ezért októbertől kéthetente társasjáték klub keretében járnak össze az Erzsébet-tábor résztvevői. Itt a játék és a beszélgetések segítik a kapcsolatok elmélyítését, a gyermekek személyiségfejlesztését, a családgondozást. 7 alkalommal összesen 51 gyermeket érintett a szolgáltatás. A társasjáték klub fontos szociális készségeket fejleszt, kitartást, koncentrációt, csapatmunkát, kommunikációt, a vereség

elviselését, de a gondolkozási funkciókra is jelentős hatással bír, mint pl. a stratégiai gondolkodás, memória, asszociáció, absztrakció.

Prevenációs tevékenységeikkel nagy létszámban érik el a gyerekeket. Fontos iránynak tartják szolgáltatásaik ilyen irányú fejlesztését, hiszen a gyermekjóléti szolgáltatás a kerület összes gyermekére kell, hogy vonatkozzon. Ezen belül célzottan próbálják elérni a valamilyen szempontból veszélyeztetett gyermekeket is, hiszen minél korábban történik a beavatkozás, a gyermek optimális fejlődéséhez való hozzájárulás, vagy a szükséges korrekció, annál hatékonyabb lesz a munkájuk, és annál ritkább lesz a későbbiek során esetlegesen jelentkező, nagy társadalmi károkat okozó deviancia.

EGYÉB PROGRAMOK

PROBLÉMA-SPECIFIKUS SZOLGÁLTATÁSOK

Készségfejlesztés gyermekeknek:

A fejlesztőpedagógus 24 gyermekkel foglalkozott, összesen 207 munkaórán. Az elmúlt év tapasztalatai alapján elmondható, hogy erre a szolgáltatásra igen nagy szükség van klienseik körében, a jelentkező igényeket nem tudják teljes egészében kielégíteni. Kliens gyermekek közül sokan vannak, akik jelentősen elmaradnak tanulmányaikban, sorozatos iskolai kudarc áll a hátuk mögött. A semleges, nem iskolai környezetben kapott fejlesztés, a fejlesztőpedagógus empatikus hozzáállása segíthet az iskolai teljesítmény javításában, a tanuláshoz kapcsolódó negatív attitűd megváltoztatásában.

A 2014-es évben két civil embertől is jött felajánlás, hogy önkéntesként szívesen részt venne gyermekek korrepetálásában. Egyik esetben ez meg is valósult, a felajánló több gyermekkel foglalkozott heteken keresztül, kiegészítve a fejlesztőpedagógus munkáját.

Családi konzultáció/mediáció:

21 család esetében tartottak családi konzultációt vagy mediációt, összesen 65 alkalommal. Erre a típusú szolgáltatásra is megnőtt az igény az elmúlt évhez képest. A fentiekén túl került sor több alkalommal mediációra, mely a kapcsolattartási ügyelet igénybevételének feltétele.

A segítő tevékenységek sokszínűségében kiemelten fontosnak tartják a házastársak, együtt élő párok, családok megerősítését, problémáik megoldásában történő támogatásukat. A konzultáció általában 2-3 hetes gyakorisággal javasolt, összesen 3-6 alkalommal kb. másfél óra időtartamban.

SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

Kapcsolattartási Ügyelet

A kapcsolattartási ügyelet jelenleg péntekenként 14,00-20,00 óra között vehető igénybe. Tárgyévben összesen 4 gyermeknek biztosítottak rendszeres kapcsolattartási lehetőséget a külön élő szülővel, akik számára a szülők közti megromlott viszony miatt csak ilyen, ellenőrzött módon valósulhatott meg a találkozás.

Kórházi szociális munka

2014-ben nyolc esetben kaptak jelzést kórháztól. A gyermekkórházakkal való jó együttműködés segíti a fizikai bántalmazás felderítését, ahogyan ez a múlt évben is történt, a bekerülő gyermek sérüléseiből a kórház orvosai tudnak legkompetensebb módon az ilyen típusú veszélyeztetettségre következtetni.

Utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka több helyszínen zajlott. Az utcai szociális munka keretében valósul meg az Iskolai Játéklklub, amiről már bővebben írtunk.

Készenléti ügyelet

A Készenléti Ügyeleti szolgáltatás igénybe vétele ugyan nem gyakori, mégis nagy biztonságérzetet nyújt baj esetén a lakosság részére. Továbbá a nyitvatartási időn túl történő, rendőri intézkedést kívánó családon belüli bántalmazásokról az ügyeletes kollégák értesítést kapnak, és 24 órán belül felkeresik az áldozatot és az elkövetőt is. A 2014-es évben 59 alkalommal hívták a kerület lakosai a készenléti ügyeletet.

3.2. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

Gyermekek napközbeni ellátását az Önkormányzat bölcsőde formájában nyújtja, de a kerületben található családi napközik, és a gyermekek alternatív napközbeni ellátás részeként játszóház is.

3.2.1. BÖLCSŐDE ÉS BÖLCSŐDEI SZOLGÁLTATÁSOK

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 42. § (1) bekezdése alapján:

Bölcsőde

42. § (1) A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

(2)²⁶⁸ A bölcsőde az (1) bekezdésben foglaltakon túl végezheti a fogyatékos gyermekek nevelését és gondozását is. A bölcsődei ellátásban az Nktv. 4. § 25. pontja szerinti gyermek legfeljebb hatéves koráig vehet részt.

(3) A bölcsőde az alapellátáson túl szolgáltatásként speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatásokkal segítheti a családokat.

(4) A bölcsődei ellátás megszűnik

a) a bölcsődei nevelési év végén, ha a gyermek a 3. évét betöltötte,

b) ha a gyermek az (1), illetve (2) bekezdés szerinti életkort elérte.

(5)²⁶⁹ A bölcsőde nyári nyitvatartási rendjét a fenntartó hagyja jóvá. A fenntartó a bölcsődei szünet idejére a szülő kérésére gondoskodhat a gyermek intézményi gondozásának megszervezéséről.

(6)²⁷⁰ A miniszter rendeletben a bölcsődék számára – a bölcsődei dolgozók szakmai fejlesztése, szakmai ünnepségek megtartása és a bölcsődei ellátáshoz kapcsolódó szakmai célok megvalósítása érdekében – nevelés-gondozás nélküli munkanapot határozhat meg. A nevelés-gondozás nélküli munkanapon a bölcsődei nevelés és gondozás szünetel, a

fenntartónak azonban erre irányuló szülői kérésre gondoskodnia kell a gyermekek felügyeletének megszervezéséről.

42/A. §²⁷¹ A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.

A szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet 6. §-a az alábbiak szerint szabályozza a bölcsődei szolgáltatást:

- (1) Bölcsődei szolgáltatás a(z)
  - a) időszakos gyermekfelügyelet,
  - b) nyújtott nyitva tartás,
  - c) otthoni gyermekgondozás,
  - d) baba-mama muzsika,
  - e) játszóház,
  - f) száraz só terápia,
  - g) játékos gyermektorna,
  - h) fejlődésvizsgálat, tanácsadás,
  - i) egyéni komplex fejlesztés,
  - j) kiscsoportos komplex képességfejlesztés,
  - k) komplex, játékos baba-mama foglalkozás,
  - l) vendégétkezés.*
- (2) Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a bölcsődei ellátásban egyébként nem részesülő, 4 éven aluli gyermek szakszerű gondozása történhet.*
- (3) Nyújtott nyitva tartás keretében a bölcsőde munkanapokon – bármely szülő kérésére – 20 óráig működik és gondoskodik a gyermek vacsoráztatásáról.*
- (4) Otthoni gyermekgondozás keretében azon család gyermekei gondozhatók, ahol
  - a) hármas vagy többes ikerszülés történt;
  - b) vagy kettes ikrekkel együtt legalább három, iskolaköteles kor alatti gyermeket nevelnek.*
- (5) A baba-mama muzsika a szülők számára egy – otthon is alkalmazható – eszközt, technikát mutat meg, a gyermekkel eltöltött idő kellemes, hasznos, szeretetteljes kitöltésére, mely fejleszti a gyermek ismereteit, ritmusérzékét.*
- (6) A játszóházi szolgáltatás a kisgyermekes anyukáknak teremt lehetőséget arra, hogy 1-4 éves gyermekükkel együtt közösségben meghatározott időközönként játsz hassanak kellemes, otthonos környezetben.*
- (7) A száraz só terápia az immunrendszert erősítve, a gyermekek egészségének megőrzésében, a betegségek megelőzésében, gyógyításában játszik szerepet.*

Rendszeres látogatása jótékony hatással van az asztmatikus jellegű, allergiás betegségekre is.

- (8) A játékos gyermektorna megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel segít abban, hogy a gyermek kidolgozza a számára leggazdaságosabb és legharmonikusabb mozgásokat, izomzata fiziológiásan alakuljon ki és fejlődjön.*
- (9) A fejlődésvizsgálat, tanácsadás a szülők számára nyújt segítséget a nevelési, fejlesztési kérdések megválaszolásában, illetve a hiányosságok feltárásában.*
- (10) Az egyéni és a kiscsoportos komplex képességfejlesztés eltérő fejlődésmenetű, és egészséges fejlődésmenetű bölcsődés és óvodás korú gyermekek számára ad lehetőséget a feltárt hiányosságok fejlesztésére, megszüntetésére.*
- (11) A komplex, játékos baba-mama foglalkozás az idegrendszer érését segítő, komplex kiscsoportos foglalkozás, szülők és gyermekeik számára.*
- (12) A vendégétkezést igénybe veheti*
  - a) a kisgyermek gondozása céljából otthon lévő szülő, a gyermeke második életévének betöltéséig, és*
  - b) a bölcsődei vagy óvodai ellátást igénybe nem vevő gyermek, negyedik életévének betöltéséig.*
- (13) A (4) bekezdés b) pontja esetében kapacitáshiány esetén a szolgáltatás igénybevehetőségéről és terjedelméről az Egészségügyi és Szociális Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) dönt.*
- (14) Az otthoni gyermekgondozás maximális időtartama másfél év. Ez az idő meghosszabbítható összesen két évig a Bizottság határozata alapján.*
- (15) A bölcsődei szolgáltatásokat az azt nyújtó intézmény vezetőjénél, vagy az általa megbízott személynél lehet igényelni, az intézmény szabályzata szerinti formában.*

A XVI. kerületben a gyermekek napközbeni ellátását, gondozását a bölcsődés korú gyermekek esetében (20 hetes-3 éves) az Egyesített Bölcsőde öt telephelye biztosítja. Az intézmény az ellátást igénybe vevő gyermekek életkorának megfelelő felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást, étkeztetést nyújt. Az emberi fejlődésben a legérzékenyebb korosztály gondozását végzik. A bölcsődék szakadalmazói számára fontos, hogy a felnövekvő generáció fejlődéséhez milyen színvonalon tudnak hozzájárulni. A gyermek személyiségének milyensége 3 éves korig eldől, amiben az intézmény szakmai munkájának nagy felelőssége van. A 2011 szeptemberében történt férőhelybővítés megoldotta az eddigi férőhelyhiányt a kerületben, az intézmény folyamatosan tudja fogadni a bölcsődés korú gyermekeket. A Napsugár Bölcsőde integráltan 15 fő sajátos nevelésű igényű sérült gyermek ellátását tudja vállalni.

Az alapellátási tevékenységen kívül az intézmény, szolgáltató tevékenységként napközbeni gyermekfelügyeletet, nyújtott nyitva tartást, – az országban elsőként, este 20 óráig, vacsorával, – otthoni gyermekgondozást, só terápiát, játékos gyermektornát, játszócsoportot, baba-mama tornát biztosít. Fejlődésvizsgálatot, tanácsadást, egyéni, komplex fejlesztést,

kiscsoportos komplex képességfejlesztést, komplex, játékos baba-mamafoglalkozást, vendégétkezést gyermekek és felnőttek számára, gyermekjáték-, bútor-, eszközkölszönzést működtet. (35 féle eszköz és játék áll rendelkezésre). Az igénybevételek számát a 13. és 14. számú táblázat tartalmazza.

Az ellátottak sajátosságaihoz kapcsolódóan integrált tevékenységként a különleges bánásmódra szoruló kisgyermek (pl. beszédfejlődés, mozgásfejlődés elmaradásával élők) gondozását, ételallergiában szenvedők diétás étkeztetését, vegetáriánus étkeztetést is vállalja az intézmény.

A család és a bölcsőde közötti kapcsolattartás egyik formája a **családlátogatás**. Rendszerint a beszoktatás előtt, előzetes megbeszélés alapján történik. Lehetőséget ad a bizalmasabb kapcsolat kialakítására, valamint a gyermek családi környezetének, szokásainak megismerésére.

A bölcsőde betekintést nyerhet az anya-gyermek kapcsolatba, és abba, hogy a gyermek milyen helyet foglal el a családban. Képet kaphat a gyermek szokásairól és sok olyan körülményről, mely érdeklődésére, értelmi fejlődésére hatással van. A gondozónők a látogatásokon közvetlen módon beszélhetik meg a szülőkkel a gyermekkel kapcsolatos nevelési kérdéseket, egészségügyi problémákat.

2009-től elkezdődött a 2 hetes fokozatos **anyás beszoktatás** lehetőségének előtérbe helyezése, mely nagymértékben megkönnyíti a gyermekek számára az adaptációt, ez a tendencia folyamatosan folytatódott.

A szülővel való fokozatos beszoktatás a szülő önkéntes részvételén alapul. Minden gyermek életében nagy változást jelent, ha bölcsődébe kerül. Elszakad a megszokott környezettől, személyektől, idegen felnőtthöz és új környezethez kell alkalmazkodnia, több kisgyermekkel együtt osztoznia kell a felnőtt figyelmén. Az anyás beszoktatás megkönnyíti a gyermek számára a beilleszkedést az új közösségbe, a család és a bölcsőde kapcsolatának is sok lehetőséget ígér. A beszoktatás alatt a fokozatosság betartása fontos, mely a gyermek bölcsődében töltött idejének egy-egy órával történő hosszabbítását, és a beszoktató felnőtt bent töltött idejének lerövidítését jelenti. Hangsúlyt kell fordítani a szervezési kérdések megbeszélésére, az anyás beszoktatás lélektani hátterének megvilágosítására. A gondozónő szakmai felkészültségétől is függ, hogy a gyermek mennyire illeszkedik be zökkenőmentesen az új környezetbe. A beszoktatások a beszoktatási ütemterv szerint történnek.

13. sz. táblázat: A bölcsődei férőhelyek kihasználtságáról

	bölcsődei		Különleges bánásmódot igénylő gyermek	Időszakos gyermek-felügyelet vétele (alkalom)	Nyújtott nyitva tartás igénybe vétele (/fő, de egy fő több alkalommal)	Só-terápia (alkalom)	Játékos gyermek torna /alkalom	Játszóház / alkalom	kölszönzés igénybevétele / alkalom
	férőhelyek száma	Felvett gyermekek száma							
2002	180	230	10	639	2	---	---	---	---
2003	180	225	10	922	1	---	---	---	612
2004	180	227	15	1286	0	---	---	---	718
2005	186*	226	10	1933	1	---	---	---	573
2006	200	256	10	1314	0	---	---	---	636
2007	208*	251	9	2248	0	---	---	---	385
2008	220	270	10	2626	0	---	---	---	353

2009	220	261	8	1996	0	---	---	---	365
2010	250*	266	3	1012	1	---	---	---	186
2011	307*	302		941	1	276	109	104	152
2012	360	297	15	1636	0	1555	486	265	209
2013	360	319	15	2637	0	1819		3	151
2014	360	334	16	2951	0	997	67	0	165

*: tárgy évben átlagos férőhelyszám, mivel 2005. szeptember 15-étől 200 főre, 2007. október 01-jétől 220 főre, 2010. június 1-jétől 280 főre, 2011. szeptember 1-jétől 360 főre bővült az intézmény férőhelyszáma.

14. sz. táblázat: A gyermekek nappali ellátásának részletes adatai
A bölcsődei férőhelyek kihasználtságáról

Statisztikai átlagszámok	2012. év végi adat	2013. II. félév	2014. egész év
Férőhely	360 fő	360 fő	360 fő
Nyitvatartási nap	224 nap	225 nap	227 nap
Beíratottak száma	316 fő	319 fő	334 fő
Átlagos feltöltöttség	88%	88 %	91,29 %
Napközbeni gyermekfelügyelet adatai			
Igénybevett alkalom	1636	2637	2951
Összes óra	7457	13471	16436

Otthoni gyermekgondozás keretében azon család gyermekei gondozhatók, ahol

- hármast vagy többes ikerszületés történt;
- vagy kettes ikrekkel együtt legalább három, iskolaköteles kor alatti gyermeket nevelnek.

Az otthoni gyermekgondozás maximális időtartama másfél év. Ez az idő meghosszabbítható összesen két évig a Bizottság határozata alapján.

Otthoni gyermekgondozás keretében az elmúlt évben három családnak nyújtottak segítséget ikergyermekek gondozásában, szeptembertől 2 fő kisgyermeknevelő biztosításával, 2534 órában. Ezekben a családoknak kevés a nagyszülői segítség, s emiatt igénylik a gondozónői segítséget. Az elmúlt időben nőtt az igény a szolgáltatás iránt.

Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a bölcsődei ellátásban egyébként nem részesülő, 4 éven aluli gyermek szakszerű gondozása történhet. A szülő, elfoglaltsága idejére néhány órára kérheti gyermeke felügyeletét, ahol gyermekeiket képzett szakemberek felügyeletére bízhatják, míg ügyeiket intézik.

Az időszakos gyermek felügyelet szolgáltatást a terület bölcsődéiben 2951 alkalommal és 16436 órában vették igénybe.

A csoportösszetétel változékonysága és a széles skálán mozgó elvárások kezelése a gondozónőtől kiemelkedően magas szintű ismereteket, rugalmasságot igényel. A gondozónő feladatai, munkarendje a bölcsődei gondozás-nevelés elvei és a napi gyakorlat alapján szervezendő. Az időszakos bölcsődei elhelyezés igénybevétele esetén is fokozatosan, lehetőleg a szülővel történik a kisgyermek beszoktatása.

A bölcsődevezető, illetve a gondozónő a gyermek személyi adatain kívül rögzíti a szolgáltatás igénybevételének a napját, időtartamát és azt, hogy kinek adható ki a gyermek, kit és hol lehet értesíteni sürgős esetben.

Nyújtott nyitva tartás keretében a bölcsőde munkanapokon – bármely szülő kérésére – 20 óráig működik és gondoskodik a gyermek vacsoráztatásáról.

A nyújtott nyitva-tartás szolgáltatást nem vették igénybe az év folyamán.

A **fejlődésvizsgálat, tanácsadás** a szülők számára nyújt segítséget a nevelési, fejlesztési kérdések megválaszolásában, illetve a hiányosságok feltárásában.

- tanácsadás 27 fő, alkalom 40.
- egyéni fejlesztés 131 fő
- kiscsoportos foglalkozás 12 fő, alkalom 55

A **vendégétkezést** igénybe veheti

- a) a kisgyermek gondozása céljából otthon lévő szülő, a gyermeke második életévének betöltéséig, és
- b) a bölcsődei vagy óvodai ellátást igénybe nem vevő gyermek, negyedik életévének betöltéséig.

A **játék, eszköz és gyermekbútor kölcsönzés** iránti kereslet az elmúlt évhez viszonyítva nőtt, az a tapasztalat, hogy egyes termékek nagyon keresettek a családok körében, mint pl. csecsemőmérleg, babakocsik, járókák, gyermekhinta, légzésfigyelő, összesen 165 alkalommal béreltek a szülők eszközöket a bölcsődéből.

A **játszóház** a kerületben élő kisgyermekes anyukáknak teremt lehetőséget arra, hogy 1-4 éves gyermekükkel együtt közösségben játszhassanak kellemes, otthonos hangulatban. A játszóház a hagyományos bölcsődei ellátással ellentétben, időben rugalmasabb ugyanakkor ugyanolyan szakmai színvonalon működik, mint a bölcsőde. A gyermeknek új környezetet, játékokat, új kapcsolatokat jelent a játszóház, megtapasztalhatja a bölcsődei szokásokat. A szülő betekintést nyerhet a bölcsődei életbe, gyermeke társas kapcsolataiba és gondozási technikákat sajátíthat el. Mindennapi, otthoni tevékenysége mellett szabadidőt, pihenést, kikapcsolódást remélhet. A látogatások során a szülők és a gyermekek megkedvelik a közösségi életet, ezáltal sokan keresik fel a bölcsődét, amikor a szülő visszamegy dolgozni.

A játszóházat az elmúlt évben nem látogatták.

A **játékos gyermek torna** a harmonikus, összerendezett mozgás a környezet megismerésével párhuzamosan alakul ki, a személyiségfejlődésben nagyon fontos szerepet tölt be. A megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel, játékokkal segítve a gyermek kidolgozza a számára leggyakoribb és legharmonikusabb mozgásokat, izomzata fiziológiásan alakul ki és fejlődik. A gyermekek kiegyensúlyozott mozgásfejlődéséhez szükség van a rendszeres mozgásra, a hely-helyzetváltoztatás, egyensúlyfejlesztésre és labdakezelésre, mely elősegíti a harmonikus járást, helyes testtartás kialakulását, az irányok elsajátítását.

A bölcsőde erre a célra kialakított tornatermében gyógypedagógus, szakképzett gondozónő segítségével szolgáltatásként baba-torna igénybevételére van lehetőség.
Kiscsoportos (10-12 fő) foglalkozásokon heti 2x30 percben a gyermekek játékos, énekes-mondókás testmozgáson vehetnek részt a gondozónők irányításával.

A szolgáltatást 67 kisgyermek rendszeresen igénybe vette.

A **só terápia** hozzájárul az immunrendszer erősítéséhez, a felső-légúti megbetegedések kiküszöböléséhez. A gondozónő felügyelete mellett aktívan játszva az inhalálás jótékony hatását élvezhetik a gyerekek.

Az elmúlt évben 105 fő, 997 alkalommal látogatta a só szobát a Napsugár Bölcsődében. A Szivárvány Bölcsődében és a Centi Bölcsődében is teljes létszámmal látogatják a gyerekek a só terápiás szobát.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása:

A megfelelő személyi és tárgyi feltételek kialakításával bölcsődébe felvételt nyerhetnek mindazon 0-6 éves korú gyermekek, akik veleszületett vagy szerzett fejlődési rendellenesség következtében valamilyen sajátos ellátást igényelnek, a fejlődésükben, olyan mértékben visszamaradtak, hogy emiatt több figyelmet, speciális bánásmódot igényelnek, és nem veszélyeztetik sem maguk, sem társaik testi épségét. A gyermekek fejlődését egyénre szabottan szakképzett gondozónők, gyógypedagógus, s gyógypedagógus asszisztensek segítik. Ebben az életkorban a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésbeli különbsége, egészséges társaikhoz képest a legkisebb, sok esetben a megfelelő fejlesztési móddal a különbség minimalizálható, esetleg teljesen eltüntethető. A korai fejlesztést kapó gyermek utolérheti társait.

Az a gyermek, aki a szükséges korai fejlesztést nem kapja meg, egyre nagyobb mértékben lemarad a kortársaitól. A fejlődésbeli különbség - hasonlóan egy kinyíló ollóhoz - egyre növekvő mértékű lesz, és a gyermek felzárkóztatása egyre nehezebb.

Fontos a sajátos nevelési igényű gyermekek helybeli korai fejlesztése, és családjuk számára az esélyegyenlőség biztosítása. A speciális csoport működése egy új lehetőséget biztosít a kerületben különböző sérültséggel élő gyermeket nevelő családok számára.

A gyermekek napközbeni ellátásának fejlesztése során a bölcsőde, mint intézmény vállalja a fogyatékos és speciális nevelési igényű gyermekek gondozását és nevelését, valamint együttműködik a korai fejlesztést végző Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel.

A különböző sérüléssel élő 20 hetes kortól-6 éves korig történik a gyermekek korai, komplex játékba ágyazott fejlesztése,

- részleges integráció keretében az ép társak közösségébe való beilleszkedésük elősegítése,
- szociális képességük fejlesztése, a kortárs csoport mintanyújtó szerepének kihasználásával,
- az óvodai, iskolai nevelésük elősegítése,
- a gyermekek napközbeni ellátásával lehetőséget adni a szülőknek a munkavállalásra.

2014-ben 16 sajátos nevelési igényű gyermek járt a Napsugár bölcsődébe.

A bölcsődék 2014-ben is elkészítették szakmai programjaikat, és annak megfelelően végezték tevékenységüket, megvalósították céljaikat. A programok, nyíltnapok sokasága, színessége a gyermekeknek, szülőknek és a kollégáknak is nagy örömet okozott. A kerületben működő

bölcsődék tárgyi feltételei jók, a magasabb szintű szakmai munkához a működési feltételek biztosítottak.

Az év célkitűzései között nagy figyelem fordult a szakmai anyagok, módszertani levelek útmutatásainak betartására, a minőségi munka fejlesztésére.

A **gyermekvédelemmel** kapcsolatban minden bölcsődében gyermekvédelmi felelős tevékenykedik. Az önkormányzat folyamatosan figyelemmel kíséri a különös bánásmódban részesülő gyermekekkel kapcsolatos történeteket. Ezen gyerekekről egyéni dokumentációt vezetnek.

Az észlelő és jelzőrendszer az intézmények között jól működik, a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott kollégák lelkiismeretesen végzik munkájukat

Az öt gyermekvédelmi felelős félévente közös megbeszélést tart, év végén beszámolót készítenek. Segítségért fordulhatnak az adott bölcsőde vezetőjéhez, valamint az intézményvezetőhöz.

A 2013-as évben, az Egyesített Bölcsődei telephelyei közül a „Szivárvány” Bölcsődében, és a Centi Bölcsődében került sor folyamatos együttműködésre a Napraforgó Gyermekjóléti Központ munkatársaival.

Minden bölcsődében működik Szülői Érdekvédelmi Fórum.

3.2.2. CSALÁDI NAPKÖZI, GYERMEKEK ALTERNATÍV NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

A kerületben 2007. év végén egy családi napközi kezdte meg működését. Hiánypótló szolgáltatásként: azokat a gyermekek várta, akik számára nem jutott bölcsődei férőhely.

2008-ban néhány családi napközire érkezett működési engedély kiadására irányuló kérelem, azonban új nem indult. 2009 végére az ellátórendszerben 13 családi napközi (91 férőhely, 7 fenntartó), és egy 12 főt befogadó játszóház és gyermekfelügyelet szélesíti a gyermekek napközbeni ellátásának palettáját. 2010-re 24-re bővült a családi napközik száma. Ennek legfőbb oka a bölcsődei férőhelyek hiánya. 2011 második félévétől nem az települési jegyző hatásköre a működési engedély kiadása, ezért részletesebb információkkal sem rendelkezünk a szolgáltatásokról. A Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala tájékoztatása szerint a kerületben 25 családi napközi rendelkezik működési engedéllyel (175 férőhely), és 2 játszóház működik.

Ezek a szolgáltatások lehetőséget nyújtanak azoknak, akiknek gyermeke nem kerül be bölcsődébe, óvodába, vagy valamilyen alternatív megoldást keresnek.

3.3. VÁRANDÓS ANYÁK GONDOZÁSA

A védőnők több mint 90 éve kulcsszerepet töltenek be a nő,- anya, csecsemő , gyermek- ifjúság és családvédelemben. Kerületünkben az 5 védőnői tanácsadóban 21 területi védőnő dolgozik.

A gondozás teljessége kiterjedhet az anyán és a csecsemőn túl a család és a gondozási körzet többi nőtagjára, a női életszakaszoknak megfelelően prevenciós célból. A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyasa anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él.

Kerületünkben, 2014-ben gondozott várandós anyák száma:	997 fő
Fokozott gondozást igénylők száma:	403 fő
Egészségügyi okok miatt fokozott gondozást igénylők száma:	354 fő

Szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők száma:	23 fő
Eü. és szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők	26 fő

A 2014. évben a kerületben 637 szült anya közül, 2 esetben fordult elő, hogy a várandós védőnői gondozásba nem részesült. Ezen kismamák nőgyógyászati vizsgálatra sem jártak. Otthonszülések száma a 2014-es évben a kerületben 3 esetben fordult elő. 2014-ben a kerületben 658 újszülött született.

A várandósokat, a védőnő otthonukban, és a védőnői tanácsadóba, várandós tanácsadás keretében gondozza. A várandós tanácsadáson a megjelenések száma 2642 volt.

2014-ben a védőnői várandós látogatások száma 2426 volt, ebből 1088 fokozott gondozást igénylő kismamánál történt. A várandósok gondozása során nagy figyelmet fordítanak a várandósság alatti változásokra való felkészítésre, az újszülött fogadására, a harmonikus párkapcsolat kialakítására.

Több gondozott várandós esetében volt szükség jelzésre a Gyermekjóléti Központ felé, rossz szociális körülmények miatt, egészségügyi okok miatt pszichiátriai gondozott várandós esetében, szenvedélybeteg drogfüggő várandós esetében. A Gyermekjóléti Központnak 58 esetben küldtek jelzést.

A fenti esetekben a Gyermekjóléti Központ, gyámhatóság, Vöröskereszt, a kórházak és a védőnő szoros együttműködésére volt szükség.

A védőnői szolgálat segítséget nyújt és tanácsot ad, együttműködve a háziorvossal és szükség esetén más illetékes szakemberekkel a fogyatékkal élő személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. Tr. 4§-nak a pontja szerinti fogyatékkal élő, valamint magatartási zavarokkal küzdő gyermekek és családja életviteléhez.

A gyermek fejlődését veszélyeztető tényező észlelésekor a házi orvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat haladéktalan értesítése mellett a veszélyeztetett gyermeket és családját fokozott gondozásba veszi.

Felvilágosítást ad a családtámogatási formákról, és lehetőségekről.

Az iskolavédőnői tevékenység a védőnői szolgáltatás egy speciális területe, melynek során a 6-18 évesek egészségének megőrzése, fejlesztése az ahhoz kapcsolódó problémák megelőzése, korai felismerése, kiküszöbölése, és gyógyítása történik. Kerületében az általános és középiskoláinak védőnői feladatait főállású iskolavédőnők látják el. A kerület iskoláiban dolgozó iskolavédőnők nagy hangsúlyt fektetnek egészségnevelő munkájukban a fogamzás gátlásra, a nem kívánt terhességek megelőzésére. Több iskolában sikeres csecsemőgondozási tanfolyamot tartottak.

3.4. GYERMEKEK ÁTMENETI ELLÁTÁSA

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény szabályozza gyermekek és a családok átmeneti gondozását.

Gyermekek átmeneti gondozása

45. § (1)²⁹³ *A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.*

(2)²⁹⁴ *A gyermekek átmeneti gondozását – a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy bejegyzésével –*

ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül. A fogyatékos gyermek számára a különleges szükségleteihez igazodó ellátást kell biztosítani.

(3)²⁹⁵ A gyermekek átmeneti gondozásának helyén a gyermek otthontalanná vált szülője is elhelyezhető. A tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket szüleitől elválasztani csak kivételesen indokolt esetben lehet. A tizenkettedik életévét be nem töltött gyermek átmeneti gondozását – a 7. § (2) bekezdésében foglalt kivételekkel – elsősorban helyettes szülőnél kell biztosítani. A szülő gyermeke ellátásában munkarendjéhez igazodóan részt vesz.

(4) A gyermekek átmeneti gondozása során a gyermek iskolai oktatását – lehetőség szerint – iskolaváltás nélkül kell biztosítani.

(5)²⁹⁶ A gyermek átmeneti gondozásának megkezdéséről a szülőjének lakóhelye – ennek hiányában a tartózkodási helye – szerinti gyermekjóléti szolgálatot értesíteni kell. A gyermek átmeneti gondozása megkezdésekor – ha az előreláthatólag harminc napnál hosszabb lesz – el kell készíteni a gyermekre vonatkozó egyéni gondozási nevelési tervet.

(6)²⁹⁷ A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart, kivéve ha az utógondozói ellátásban részesülő szülő a gyermekével együtt veszi igénybe az ellátást. Ebben az esetben a gyermek átmeneti gondozása legfeljebb a szülő utógondozói ellátásának fennállásáig tartható fenn az utógondozói ellátás helyszínén.

46. §²⁹⁸ (1) A gyermek átmeneti gondozása keretében ideiglenes jelleggel, állapotának megfelelő ellátást és éjszakai bentlakást (a továbbiakban: ideiglenes gondozást) kell biztosítani az olyan gyermek számára, aki lakóhelyéről önkényesen eltávozott, így ellátás és felügyelet nélkül maradt.

(2) Az ideiglenes gondozás során fel kell tárni a gyermek felügyelet nélkül maradását előidéző okokat, és egyidejűleg haladéktalanul értesíteni kell a gyermek szülőjét vagy más törvényes képviselőjét, illetve a gyermekjóléti szolgálatot a további átmeneti gondozás vagy más gyámhatósági intézkedés megtétele céljából.

(3) A gyermek (2) bekezdésben meghatározott további átmeneti gondozásához minden esetben be kell szerezni a szülő vagy más törvényes képviselő beleegyező nyilatkozatát.

(4)²⁹⁹ A gyámhatóságot értesíteni kell a szükséges hatósági intézkedések megtétele céljából, ha

a) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermekéről az ideiglenes gondozásról való értesítést követő három napon belül nem gondoskodik,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő gyermeke átmeneti gondozásához nem járul hozzá, illetve azt nem kéri,

c) a gyermek visszakerülése a szülőjéhez ellentétes a gyermek érdekeivel.

47. § (1)–(2)³⁰⁰

(3) Ha az átmeneti gondozás időtartama eltelt, azonban a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza

a)³⁰¹ az elhelyezés – a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy beleegyezésével – hat hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható, vagy

b)³⁰² haladéktalanul értesíteni kell a gyámhatóságot, a szükséges intézkedések megtételére.

(4)³⁰³ A gyámhatóságot értesíteni kell a szükséges intézkedések megtétele érdekében az átmeneti gondozás időtartamának eltelte előtt is, ha

a) nyilvánvalóvá válik, hogy a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek átmeneti gondozását ugyanazon intézményben két éven belül másodszor is kéri.

48. §³⁰⁴ (1) A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

(2) A gyermekek átmeneti házi gondozásaként – a szülő kérelmére – a gyermek saját otthonában történő ellátását gondozó útján kell biztosítani, ha testi vagy lelki betegsége miatt

a gyermek ellátása elsősorban helyettes szülőnél történő elhelyezés útján vagy bentlakásos gyermekintézményben nem oldható meg és ha ez a gondozás a gyermek érdekét szolgálja.

Gyermekek átmeneti otthona

50. § (1)³¹⁴ A gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő, tizenkettedik életévét betöltött vagy tizenkettedik életévét be nem töltött, nem helyettes szülőnél elhelyezett gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

(2) A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

(3)³¹⁵ A gyermekek átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven gyermek teljes körű ellátását biztosítja.

(4)³¹⁶ Az átmeneti lakásotthon olyan otthon, amely legfeljebb tizenkettő gyermek átmeneti gondozását biztosítja önálló lakásban, családias körülmények között.

(5)³¹⁷ A gyermekek átmeneti otthona önálló helyettes szülő vagy helyettes szülői hálózatot működtethet és ebben az esetben ellátja az ezzel kapcsolatos – a 49. § (4) bekezdésében meghatározott – feladatokat. Az átmeneti otthon által foglalkoztatott helyettes szülők az átmeneti otthoni férőhely felének megfelelő létszámú gyermek teljes körű ellátását biztosíthatják.

Családok átmeneti otthona

51. § (1)³¹⁸ Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától.

(2)³¹⁹ A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja. A családok átmeneti otthona működtethető telephelyenként legfeljebb tizenkét férőhelyes lakásban vagy családi házban. A telephelyek összférfőhelyszáma nem haladhatja meg a székhely szerinti intézmény összes férőhelyeinek kétszeresét.

(3)³²⁰ A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során

a) befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülő és gyermekét,

b)³²¹ befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét.

c) biztosítja az ellátást igénylő gyermek átmeneti gondozását és befogadja otthontalanná vált szüleit,

d)³²² segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez,

e) biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást,

f) a szülőknek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt,

g) közreműködik – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

(4)³²³ A családok átmeneti otthona krízisközpontot működtethet.

(5)³²⁴ A krízisközpont befogadja a hozzátartozók közötti erőszak miatt krízishelyzetbe került, a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerint

bántalmazottnak minősülő személyt és azt a vele egy háztartásban élő személyt, akinek tartására jogszabály, szerződés vagy bírósági határozat alapján köteles (a továbbiakban együtt: bántalmazott család).

(6)³²⁵ A krízisközpont a bántalmazott család számára

a) alaptevékenysége keretében legfeljebb nyolc hét időtartamra

aa) lakhatást biztosít és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés és egészségügyi ellátást,

ab) közreműködik – a családsegítő, illetve a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a krízisellátást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében,

b) kiegészítő tevékenysége keretében a bántalmazott társadalmi reintegrációja érdekében legfeljebb öt év időtartamra félutasház-szolgáltatást nyújthat.

(7)³²⁶ A félutasház-szolgáltatás keretében a krízisközpontból, illetve a családok átmeneti otthonából kikerült bántalmazott család számára lakhatást és az életvezetéshez szükség szerinti segítséget kell biztosítani.

(8)³²⁷ A félutasház-szolgáltatás igénybevételének feltétele, hogy

a) a bántalmazottat biztosítással járó jogviszony keretében foglalkoztassák,

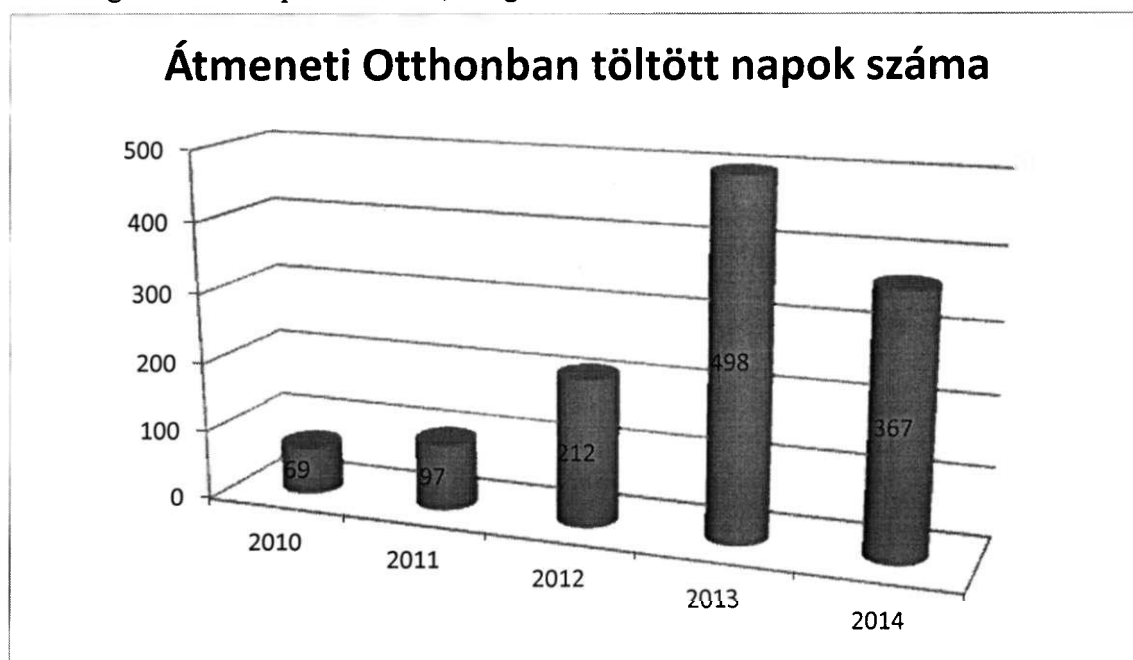
b) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott előtakarékosági programban való részvételt, és

c) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott társadalmi reintegrációt segítő programban való részvételt.

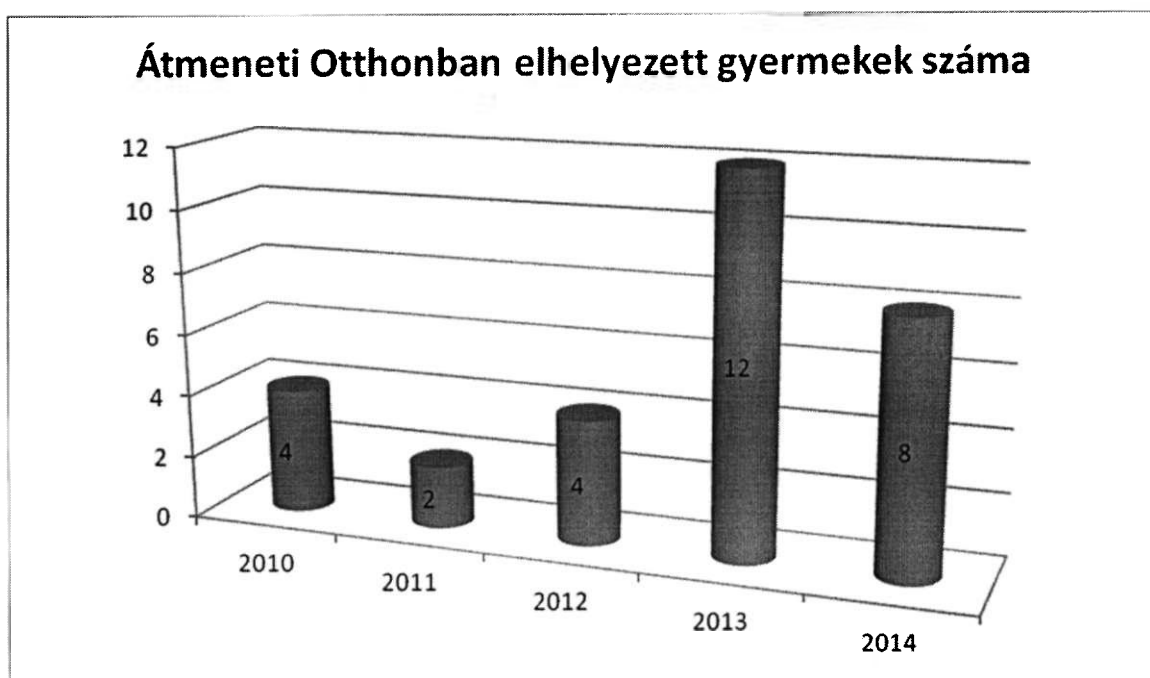
(9)³²⁸ A krízisközpont működtetését az állam a jogszabályban meghatározott eljárási rend szerint kiválasztott fenntartókkal kötött finanszírozási szerződés útján támogatja. A finanszírozási szerződést – ha jogszabály másként nem rendelkezik – három évre kell megkötöni.

Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona

Az „Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona” látja el 2003-tól ellátási szerződés keretében a XVI. kerület gyermekek átmeneti otthoni ellátását. 2014-ben 8 gyermek került elhelyezésre a IV. kerületi Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonában, összesen 367 napra. Az otthonban töltött legkevesebb napok száma 2, a leghosszabb 142 volt.

1. ábra Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonában töltött napok száma

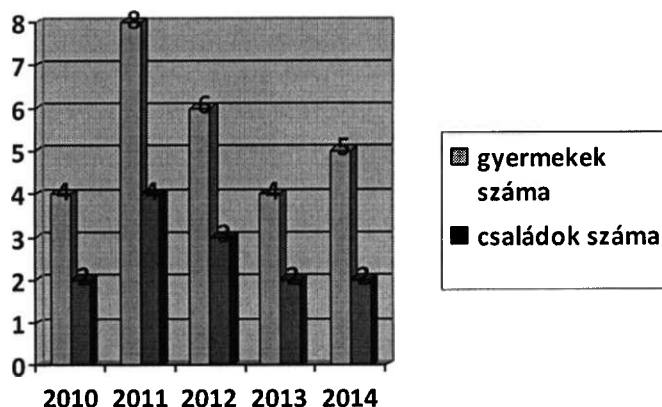

2. ábra Aranyhíd Gyermekek Átmeneti Otthonában elhelyezett gyermekek száma

Családok Átmeneti Otthona

2014-ben összesen két család került elhelyezésre a Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvány által működtetett Családok Átmeneti Otthonában. A mindkettő család Kerepesen kapott helyet. Mindkét alkalommal a Napraforgó Gyermejkölési Központ kezdeményezte az elhelyezést. Az otthonból egy család Németországba költözött, egy család bent lakását meghosszabbították. A bekerülési okok között családon belüli fizikai, illetve fizikai és mentális bántalmazás, továbbá anyagi és lakhatási probléma volt. A bekerült gyerekek közül senki sem volt védelembe véve.

A Support Alapítvány által működtetett Családok Átmeneti Otthonában ellátott gyermekek megoszlása az alábbi táblázatban látható:

3. ábra A Support Alapítvány által működtetett Családok Átmeneti Otthonát igénybevevő gyermekek és családok száma

4. FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK MŰKÖDÉSÉT ENGEDÉLYEZŐ HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA

Napraforgó Gyermekjóléti Központ:

A 2014. évben Budapest Főváros Kormányhivatala, Szociális és Gyámhivatala végzett ellenőrzést a Gyermekjóléti Központban. Az ellenőrzés szerint a szakmai munka megfelel a törvényi, szakmai előírásoknak.

Bölcsőde:

2014. évben folyamatosan zajlott a bölcsődék szakmai munkájának ellenőrzése. A kerület bölcsődéiben a szakmai munka egységesítésére törekednek.

2014. évben a XVI. kerületi Önkormányzat belső ellenőre átfogó ellenőrzést végzett az intézményben.

A bölcsődékben folyó szakmai munka megfelel a törvényi, szakmai előírásoknak.

A bölcsődék tárgyi felszerelése számban megfelelő és biztosított. A csoportszobák berendezései méretei a korosztálynak megfelelőek. A kiszolgáló helyiségek, a gyermeköltözők, fürdőszobák felszerelése megfelelőek, de állapotuk avult.

Az udvarok, játszóterek felszerelése jó, az udvarok füvesítése folyamatos, az udvari játékok állagmegóvása folyamatos. A Centi bölcsőde sor került az egyik játszóudvar biztonságossá tételére, a baleset veszélyes támfal cseréjére.

5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN

5.1. PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK – SZOCIÁLIS IRODA

- Folyamatos cél a támogatások szinten tartása, reálértékének megőrzése, különösen törekedni kell erre a kiskorúak esetében - mint az ellátások szempontjából egyik leginkább kiemelt csoportban.
- Fontos, hogy az egyes szociális ellátások a kerületi sajátosságokra, valódi igényekre reagáljanak, nyújtsanak választ a tipikus problémákra.
- Kiemelkedő szerepet tulajdonítunk a jövőben is a támogatások hatékony, célzott megállapításának.
- Továbbra törekszünk, szoros szakmai együttműködés fenntartására az érintet kerületi intézményekkel.

5.2. GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS - GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT

- A 2014-es évben elindult, kerületi iskolák számára kínált szociális kompetencia-fejlesztő program megerősítése, új kolléga bekapcsolása a feladat ellátásba, a program munkatársainak képzése.
- 2015-ben is további részvétel a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában, a megkezdett, függőségek témájában zajló előadássorozat folytatása.
- További prevenciós programok indítása.

- Cél továbbá a 2015-ben megtartott Éves Gyermekvédelmi Tanácskozáson elfogadott javaslatok megvalósítása.
- Ügyfél nyilvántartási rendszer modernizálása.
- Az elavult informatikai eszközök lecserélése.

5.3. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA – BÖLCSŐDE

- Az Egyesített Bölcsőde mindenkor szakmai célja, hogy az otthon melegéhez, nyugalmához hasonló légkörben tölthessék a kicsik napjaikat. Mindehhez elengedhetetlen a személyi és tárgyi feltételrendszer minőségi biztosítása:
  - állandó, szakképzett és elkötelezett személyzet,
  - esztétikus környezet, elegendő hely, játék, biztonság, kifogástalan ételmezés.
- Továbbra is kiemelt szakmai szempont, hogy a szolgáltatások gyakorisága és minősége nem vezethet az alapellátás színvonalának legkisebb csökkenéséhez sem.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek létszámát szeretnék növelni.
- A só szoba kialakításával nagymértékben hozzájárulnak a gyermekek egészség megőrzéséhez, a légúti fertőzések megelőzéséhez, melyet a lakosság körében szeretnének ismertté tenni.
- Az új szolgáltatások szélesebb körben történő megismertetése.
- Játékos gyermek torna szolgáltatás bővítése, megismertetése a bölcsődés korú gyermekekkel és szüleikkel.
- Egészség megőrző programok szervezése „egészség nap” keretén belül, ahol a szülők megismerkedhetnek a reform ételekkel is.
- A továbbképzés folyamatosságára a szakmai munka emelése érdekében szükség van.
- Nagy hangsúlyt kell fordítani az adminisztrációra, a munkarendek - napirendek összehangolására.

5.4. A GYERMEKVÉDELMI MUNKA VONATKOZÁSÁBAN ÁLTALÁBAN, AZ ELLÁTÓRENDSZERT ÉRINTŐ TERVEK, VÁLTOZÁSOK

- 2013. január 1-jétől az iskolák fenntartása, így az oktatás szakmai irányítása már nem önkormányzati, hanem állami feladat. Az Önkormányzat számára az iskolákkal és a KLIK-kel való jó kapcsolat továbbra is fontos, hisz az oktatás színvonala, milyensége a kerület gyermekeinek, felnővekvő nemzedékének életére van hatással. Az önkormányzat a jó kapcsolat fenntartásáért megteszi, ami rajta múlik.
- A bölcsődei után az óvodai férőhelyek számának az igényekhez való igazítása, különös tekintettel arra, hogy 2015. szeptember 1-jétől három éves kortól kötelező az óvoda. Ehhez a várható igények folyamatos felmérése, figyelemmel kísérése, valamint olyan bővítési lehetőségek megtalálása, melyek rugalmasan alkalmazkodnak az egyes korosztályok változó létszámához. Ezen a területen fontos szerep juthat az Európai uniós pályázati lehetőségeknek. Az óvodai férőhelyek következő bővítése is ilyen úton valósulhat meg, valamint esetlegesen a nem önkormányzati fenntartókkal való együttműködés lehetősége is megfontolandó

Az ellátásokra, szolgáltatásokra vonatkozó általános célkitűzések:

- Az ellátások színvonalának megtartása, emelése, pénzbeli és természetbeni ellátások esetében az ellátás reálértékének megtartása, vagy legalábbis kismértékű csökkenése.
- Az ellátások eljuttatása a legrászorultabbakhoz.

6. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA

6. 1. KERÜLETI BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM

A BRFK XVI. Ker. Rendőrkapitányság 2014. évben az alábbi bűnmegelőzés intézkedéseket tette, oktatási programokat tartotta, és együttműködésekben vett részt:

Az ORFK által indított iskolai bűnmegelőzési tanácsadói program keretében bűnmegelőzési előadások kerültek megtartásra, a Csonka János Műszaki Szakközépiskolában és Szakiskolában, a Corvin Mátyás Gimnáziumban, és a Centenáriumi Általános Iskolában és Szakiskolában. Az előadások témakörei:

- ifjúkori bűnözés, áldozattá és elkövetővé válás megelőzése
- internet veszélyei
- szórakozás veszélyei
- kábítószeres, új pszichoaktív szerek
- közlekedéssel kapcsolatos szabálysértések és bűncselekmények

Az iskolai bűnmegelőzési tanácsadói program 2013 szeptemberében indult országosan. Az elmúlt 1,5 évben a programmal kapcsolatban a résztvevő iskolák visszajelzései pozitívak voltak. Az iskolák szívesen veszik a bűnmegelőzési előadásokat osztályfőnöki órákon, továbbá az osztályfőnökök visszajelzése alapján sokkal hitelesebb a diákok részére, ha az előadásokat hivatásos rendőr tartja részükre.

Az Iskola rendőre program keretében a KMB alosztály munkatársai a kerületi Általános Iskolákban az osztályfőnökök felkérésére bűnmegelőzési előadásokat tartottak, osztályfőnöki órák keretében.

Az előadások témakörei:

- fiatalokat veszélyeztető bűncselekmények, áldozattá és elkövetővé válás megelőzése
- internet veszélyei

Az Iskola rendőre program keretében szintén folyamatos az együttműködés a kerületi Általános Iskolák és a kerületi Rendőrkapitányság között, melynek keretében bűnmegelőzési előadások kerülnek megtartásra.

Bűnelkövetés okainak alakulása áldozati és elkövetői oldalról.

A kiskorúak sérelmére elsősorban személyes értékeik megszerzésére irányuló bűncselekmények történtek. Mivel egyre több iskoláskorú gyermek rendelkezik nagyobb értékű mobiltelefonnal, illetve kisméretű szórakoztató elektronikai cikkel, egyre gyakoribbak az ezzel kapcsolatos bűncselekmények is. Még nagyobb számban fordulnak elő olyan lopások, melynek során az iskolatáskában, vagy öltözőben őrizetlenül hagyott nagyobb értékeket tulajdonítja el az elkövető. Az elmúlt évben 12 esetben vált áldozattá fiatalkorú, 18 esetben pedig gyermekkorú volt az áldozat. Minden esetben elleni bűncselekmény volt, kivéve kettő alkalmat, amikor is a kiskorú veszélyeztetése miatt indított eljárást a BRFK XVI. kerületi Rendőrkapitányság.

2014 évben 17 gyermekkorú és 1 fiatalkorú vált bűncselekmény áldozatává.

Elkövetői oldalról 2014 évben 5 gyermekkorú és 26 fiatalkorú ellen indult eljárás, melynek megoszlása garázdaság és testi sértés bűncselekmények 17 esetben, kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények 1 esetben, és vagyon elleni bűncselekmények elkövetése miatt 12 esetben. A bűncselekményt elkövető gyermekkorú és fiatalkorúak száma 2013 és 2014 évben szinte teljesen megegyezett egymással, nem történt változás a korábbi évhez viszonyítva. A bűncselekmények megvalósulását elősegíti, hogy a fiatalok egymásnak mutogatják legújabb készülékeiket, dicsekednek vele, valamint azt a tömegközlekedési eszközökön nyíltan használják, így felkeltik a bűnelkövetők érdeklődését is.

6.2. KÁBÍTÓSZERÜGYI EGYEZTETŐ FÓRUM

XVI. KERÜLETI KÁBÍTÓSZERÜGYI EGYEZTETŐ FÓRUM

A XVI. kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum 2003-ban alakult meg, azóta folyamatosan, sikeresen működik a kerületben.

A KEF alapító tagjai a XVI. kerületi Önkormányzat, Móra Ferenc Általános Iskola, Napraforgó Szolgálat, BRFK XVI. kerületi Rendőrkapitányság, Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat munkatársai közül kerültek ki.

Jelenleg 16 tagja van, akik 7 intézményt képviselnek. A KEF, mint döntés előkészítő, javaslattevő és koordináló szervezet fejti ki tevékenységét a kerületben. Az elmúlt évek során tevékenysége szerteágazó volt. A KEF szakmai munkáját megalakulása óta Kály-Kullai Károly szakértő bevonásával végzi.

A Kábítószerügyi Egyeztető Fórumnak koordináló szerepe van. Összehangolja a helyi intézkedéseket és kezdeményezéseket, valamint fórumot teremt az országos célokkal párhuzamosan a helyi közösség területén működő intézmények számára. A Fórum az a fontos láncszem, amely biztosítja a stratégiában megfogalmazottak megvalósulását. Mind a Nemzeti Stratégia, mind a helyi stratégia eredményességének legfontosabb letéteményese a helyi közösség. A helyi települési szinten történő összefogások és összehangolt cselekvések döntő módon tudják befolyásolni a probléma kezelését. Szükséges minden olyan tett és összefogás erősítése, amely az emberi közösség legalapvetőbb formáival – család, szomszédság, lakóhelyi közösség stb. – van kapcsolatban. A helyi közösségek kiemelkedő szerepet játszanak a drogproblémák kezelésében, hiszen a kábítószer-fogyasztás jelensége alapvetően az egyének, a családok és a helyi közösségek problémája. Későbbi kezelésében döntő mozzanat a helyben történő meghatározása, hiszen a helyi közösség érzékenységtől, elkötelezettségtől és felkészültségtől nagymértékben függ a beavatkozás sikere.

2013-ban megszületett a Nemzeti Drogellenes Stratégia 2013-2020, ami egy kerületi, a szülők, pedagógusok és diákok körében végzett reprezentatív felméréssel együtt 2014 tavaszán a kerület Drogellenes Stratégiájának alapját adta. A helyzetfelmérést a kerület 14 iskolájában, pedagógusok, diákok és szülők kérdőíves megkérdezésével végezte az Önkormányzat 2014 januárjában. A kutatás során 1353 diák, 1289 szülő és 340 pedagógus töltötte ki az egészségmagatartással kapcsolatos kérdőíveket.

A XVI. kerületi KEF 2014-es tevékenységei:

A XVI. kerületi KEF képviseltette magát a 2014. március 10-én megrendezett A helyi stratégiák megalkotása és megvalósítása a Nemzeti Drogellenes Stratégia tükrében NCSSZI-NDI rendezésű „KEF” konferencián.

2014. június 18-án elfogadásra került a Képviselő-testület által a kerület Drogellenes Stratégiája.

2014. május 20. Klobusitzky György drog prevenciók előadásán képviseltette magát a KEF a kerületi Arany János Általános Iskolában.

2014. május 27. Zacher Gábor toxikológus tartott előadást a Szerb Antal Gimnázium diákjainak a Corvin Művelődési Házban.

2014. május 29-én a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum beadta pályázatát a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet által a KEF-ek működési feltételeinek biztosítására című felhívására, melyen 500 ezer Forint támogatást nyert a honlap megújítására valamint a Drogellenes Családi Nap megrendezésére.

2014. június 28-án megrendezésre került a Szentelen Kertváros – Drogellenes Családi Nap.

2014. szeptember 26-27. Kertvárosi Végasságokon képviseltette magát a KEF.

Elindult a Mindennapi függőségeink programsorozat a Napraforgó Gyermekjóléti Központ és a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum együttműködésében:

2014. október 29. Függőségi jegyek a személyiségben

2014. november 26. A család szerepe a szenvedélybetegségek kialakulásában

2014. december 17. Tud-e mértékkel inni az alkoholbeteg?

Elindult a KEF honlap megújítása, fejlesztése.

7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI

A kerületben civil szervezetek bevonása az alapellátás keretében történik.

A Napraforgó Gyermekjóléti Központ több civil és egyházi szervezettel működik együtt, melyek az alábbiak:

- Immár többedik éve közvetítő szerepet vállal a Napraforgó Gyermekjóléti Központ abban, hogy a kerületi **Baptista Gyülekezet** Karácsonyára eljuthassanak a rászoruló gyermekek, akik az ünnepséget követően ajándékot is kaptak.
- A **Vitézi Rend** felajánlásában 20 mázsa tűzifát szállított ki a Kerületgazda Szolgáltató Szervezet egy kerületi sokgyermekes családnak, akik a Központ gondozásában állnak.
- A **Runberries futócsapat** azzal kereste meg az intézményt, hogy ők is szeretnék megszépíteni egy nehéz sorsú család karácsonyát, így egy kerületi, 3 unokáját egyedül nevelő nagymama, aki lakhatási krízis miatt a családok átmeneti otthonában tartózkodik, kapott édesség és pénzádományt tőlük.
- Decemberben a **Gyerekkuckó Óvoda** 97 adománycsomagot állított össze a „karácsonyi cipős doboz” akció keretében, amelyeket az intézmény családgondozói juttattak el a rászoruló családokhoz, gyermekekhez.
- Az **Adventista Gyülekezet** munkaerjét és építőanyagot ajánlott fel egy a Központ által gondozott egyedülálló anyának, így a család által lakott pici, lerobbant szobát kifestették, ingatag falát megerősítették.
- Új adományként jelent meg kerületünkben a **Royal Prémium Étterem** tulajdonosának, Edvin Martinnak a Vöröskereszt felé tett nagylelkű felajánlása, hogy étterme minden este ingyenesen megvendégel egy rászoruló családot. A Vöröskereszt a kliensek megszervezésének feladatát a Központra bízta, így megosztva a Családsegítő Szolgálattal minden nap küldhetnek vacsorázni nagycsaládosokat, időseket, fogyatékkal élők, gyermekeiket egyedül nevelő szülőket, akik számára egy éttermi vacsora megfizethetetlen lenne, ezen túl pedig ez az adomány, a társadalmi szolidaritás kifejeződésének különlegesen szép példája.

149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet

a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

Tartalmi követelmények a települési önkormányzat és a megyei kirendeltség számára, a Gytv. 96. §-ának (6) bekezdésében előírt átfogó értékelés elkészítéséhez

I. A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

- 1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0–18 éves korosztály adataira.*
- 2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:*
  - ¹⁰²⁴ a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,*
  - egyéb, a Gytv.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,*
  - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.*
- 3.¹⁰²⁵ Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:*
  - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),*
  - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.*
- 4–5.¹⁰²⁶*
- 6.¹⁰²⁷ A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.*
- 7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gytv. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).*
- 8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.*
- 9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).*